

No. 20

LIBERALIZAREA ACCESULUI LA INFORMATIE

**comentarii si propuneri pe marginea
proiectului liberal privind liberul acces al
cetatenilor la informatia publica**

***Ciprian Fartusnic
Romanita Elena Iordache***

Martie 2001

Ciprian Fartusnic, MA Politici Publice, Universitatea Bucuresti, cercetator la Centrul Român de Politici Publice (SAR) si la Institutul de Stiinte ale Educatiei.

Romanita Elena Iordache, LLM Comparative Constitutional Law, Central European University, German Marshall Fund Fellow, Professor asociat Universitatea Bucuresti, Consultant pentru Asociatia pentru Apararea Drepturilor Omului, APADOR-CH.

Aceasta cercetare a beneficiat de sprijinul financiar al German Marshall Fund of the United States (GMF). Acest studiu exprima opiniile autorilor si nu angajeaza în nici un fel pe cei care, într-un fel sau altul, au fost implicati de-a lungul timpului în activitatea SAR sau pe finantatorii sai.

© **CENTRUL ROMÂN DE POLITICI PUBLICE (CePPP)**

SOCIETATEA ACADEMICA DIN ROMÂNIA

15 Petöfi Sándor, Bucharest 1

Romania

tel/fax (401)222.18.68

tel (401)222.14.05

sar@stamets.ro

<http://sar.ong.ro>

CUPRINS

I. Motivatie	2.
II. Introducere	2.
III. Accesul liber la informatie în România	3.
IV. O evaluare critica a proiectului de lege privind accesul liber la informatii	5.
V. Concluzii	11.
ANEXE	14.
Anexa 1: Proiectul Legii Accesului la Informatie sustinut de PNL	14.
Anexa 2: Proiectul Ministerului Informatiilor Publice	19.
Anexa 3: Proiectul discutat în Comisia de Cultura a Parlamentului în aprilie 2001	24.
Anexa 4: Legea Accesului la Informatie din Slovacia	30.
Anexa 5: Repere în legislatia comparata privind accesul liber la informatie	41.

I. Motivatie

Recentul scandal al legii secretului de stat, adoptata într-o forma considerata de ONG-uri si de mass-media ca inacceptabila, a readus în atentie publica proiectul Legii privind Accesul Liber la Informatie depus în legislatura precedenta de catre PNL. La vremea sa acel proiect a fost primit critic, mai ales în mediul jurnalistic si în cel al organizatiilor pentru drepturile omului: astazi, în comparatie cu Legea Secretului de Stat care instituie pentru toti cetatenii obligativitatea protejarii unui secret ajuns accidental în mâinile lor, proiectul liberal pare o culme de transparenta. În realitate, legea liberala în forma actuala ar schimba putin sau deloc lipsa de transparenta a administratiei din România; daca Legea Accesului la Informatie este privita ca anexa la Legea Secretului de Stat, cu certitudine nu va reusi sa îmbunatateasca cu nimic cadrul legislativ. România nu are nevoie de o lege în plus care sa esueze în hatisul institutional-administrativ fara a avea vreun impact, doar pentru a fi trecuta în portofoliul unui guvern sau al unui partid: are nevoie de o lege buna, clara, care sa diminueze posibilele efecte negative ale Legii Secretului de Stat, astfel încât transparenta administratiei sa devina un fapt posibil si cotidian. Exista în acest sens exemplul proiectelor de lege adoptate în ultimii doi ani în Bulgaria si Slovacia. Înțelegerea dintre liberali si partidul de guvernământ ca o lege a informatiei sa fie trecuta în acest an trebuie sa capete si un continut calitativ: România are nevoie de o lege buna, nu de orice fel de lege, deci de o lege proasta, cum sunt majoritatea celor trecute de Parlamentul român.

De ce are nevoie România de aceasta lege? Vom elabora mai pe larg în continuare, deocamdata atât: într-un studiu aprofundat al SAR din anul 2000, administratia centrala româneasca a fost cotatea cu 2,5 puncte din 10 posibile (estimare bazata pe raspunsurile în timp util a institutiilor de stat care au trimis rapoartele de activitate din anul precedent (10 din 28), ca si pe al celor care nu au trimis nici un raspuns, (18 din 28). Cu o administratie care are nota doi la transparenta înseamna ca pâna la preocuparea protejarii secretului, cetatenii, si mai ales cei care nu au bani sa plateasca pentru informatii, trebuie protejati. Lipsa de transparenta are doua efecte grave: in primul rand, pune în dezavantaj pe cei deja defavorizati, adica pe cei mai saraci si mai lipsiti de educatie, care pot obtine cu mare dificultate documente care li se cuvin în cazul unui proces de proprietate, sa spunem, si, în acelasi timp, duce la cresterea coruptiei si a costurilor de tranzactie aferente din administratie, principala piedica în cazul investitiilor straine si o bariera majora în calea cresterii economice. Transparenta trebuie înțeleasa deci în acest sens, ca un instrument politic pentru realizarea unei administratii performante, a cresterii economice, a protejarii cetatenilor celor mai defavorizati din punct de vedere social. Libertatea presei e importanta, dar ziaristii au de regula influenta si bani, forme de putere sociala: cetatenii obisnuiti însa nu au nimic din toate acestea, desi au mare nevoie de informatie publica (sa ne gândim numai la sutele de mii de procese pentru recuperarea proprietatilor abuziv expropriate bazate pe actele de cadastru) iar legea accesului liber la informatii trebuie sa fie instrumentul care sa permita generalizarea proprietatii informatiei publice la întreg publicul, nu doar la cei privilegiati, care au relatiile si averea necesare pentru a obtine ceea ce reprezinta un bun public si ar trebui sa fie gratis.

II. Introducere

Mesajele ministrilor nou instalati arata ca întreg Guvernul Nastase este constient de miza deschiderii actului de guvernare catre cetateni si ca una dintre cele mai potrivite cai de a pune în practica acest lucru este reglementarea problemei furnizarii de catre autoritati a informatiilor de importanta publica. Un prim pas concret în aceasta directie s-a dorit a fi adoptarea de catre Parlamentul controlat de PDSR a *Legii privind Protectia Informatiilor Clasificate* cunoscuta si ca Legea Secretului de Stat. Depus la Senat înca din 1993 si adoptat în 1996, proiectul de Lege privind Secretul de Stat a suscitat foarte multe dezbateri si a fost adoptat într-o varianta diferita de Camera Deputatilor, la sfârșitul anului 1999. În anul 2000 proiectul de lege parea îngropat la comisia de mediere însa, fortând procedurile parlamentare, premierul Nastase a sustinut personal aceasta lege în încercarea de a mai aduna câteva bile albe în îndeplinirea criteriilor de aderare la NATO si UE si a convins parlamentarii din cele doua Camere sa-l adopte. Totusi aceasta initiativa merita o cauza mai buna deoarece varianta adoptata nu aduce corectiile sustinute de diverse organizatii ale societatii civile si contravine prevederilor din tratatele internationale ratificate de România, dezechilibrând si mai mult balanta între cetateni si autoritati. Ca posibil raspuns la reactiile societatii civile care sub egida APADOR-CH a remis o scrisoare deschisa Presedintelui precum si datorita comentariilor reprezentantilor Delegatiei Comisiei Uniunii Europene, Presedintele si-a anuntat deja intentia de a retrimite pentru dezbateri în Parlament aceasta lege iar grupul liberal si cel democrat au sesizat deja Curtea Constitutionala, acuzând încalcare art.31 din Constitutie.

Ziaristii si asociatiile pentru apararea drepturilor omului, (APADOR-CH, spre exemplu) au sustinut ca Legea privind securitatea informatiilor secrete de stat si a informatiilor secrete de serviciu nu poate fi adoptata fara existenta unei legi care sa garanteze accesul liber la informatie, fara eliminarea termenilor generali si vagi în care sunt formulate categoriile de informatii secrete de stat sau fara prevederea unei cai de atac în justitie pentru persoanele care se considera lezate de institutiile care vor aplica aceasta lege. Acelasi gen de critici au fost aduse si de grupul liberal în timpul dezbaterilor parlamentare, acesta lucrând de mai multi ani la o lege-cadru care sa stabileasca conditiile în care cetatenii pot avea acces la informatia publica si care sa preceada orice restrictionare.

Sustinuta de PNL si avându-i ca initiatori pe Eugen Vasiliu, director general adjunct al Oficiului Roman pentru Drepturi de Autor si pe Mona Musca, deputat PNL, propunerea legislativa a fost deja înaintata Biroului Permanent al Camerei Deputatilor în luna ianuarie 2001 pentru a fi înscrisa cu prioritate pe ordinea de zi a sesiunii ordinare. Datând din 1999, aceasta propunere a fost singura supusa dezbaterii publice, beneficiind de observatiile Clubului Român de Presa, ale Asociatiei pentru Apararea Drepturilor Omului APADOR-CH precum si de o expertiza internationala realizata cu sprijinul Centrului Pentru Jurnalism Independent din România si a organizatiei Article XIX. Într-o conferinta de presa organizata de PNL a fost facut cunoscut faptul ca grupul liberal va face lobby pentru ca acest proiect sa intre cât mai curând în dezbaterile Camerei, liderul grupului, Valeriu Stoica initiind deja discutii cu ceilalti membri ai Comitetului pentru

stabilirea ordinii de zi. {i mass-media sustine prin asociatiile si organizatiile profesionale specifice proiectul liberal, chiar daca exista si jurnalisti care considera ca acesta nu trebuie sa cuprinda referiri directe la activitatea de presa, o lege privind accesul liber la informatiile de acces public coerenta si corect pusa în aplicare asigurând, în opinia lor, de la sine garantia exercitarii neîngradite a profesiei. Experienta de pâna acum a aratat ca, mai mult decât oricine, cei care lucreaza în presa se confrunta cu obstructionari din partea institutiilor publice, chiar daca, cel puțin în parte, acestea sunt din ce în ce mai preocupate de cultivarea propriei “imagini”, de justificarea activitatii lor în fata cetatenilor. Aceasta situatie a facut chiar sa se vorbeasca despre o “cultura a secretului”, specifica tuturor tarilor fost-comuniste si gasindu-si la noi un ultim bastion în administratia de stat.

III. Accesul liber la informatie în România

Dupa instaurarea regimului democratic, România a încercat si ea sa reglementeze accesul cetatenilor la informatia publica. Art.31 din Constitutia României stabileste regimul libertatii de informatie în România:

1. *Dreptul persoanei de a avea acces la orice informatie de interes public nu poate fi îngradit.*
2. *Autoritatile publice, potrivit competentelor ce le revin, sunt obligate sa asigure informarea corecta a cetatenilor asupra treburilor publice si asupra problemelor de interes personal.*
3. *Dreptul la informatie nu trebuie sa prejudicieze masurile de protectie a tinerilor sau siguranta nationala.*
4. *Mijloacele de informare în masa, publice si private, sunt obligate sa asigure informarea corecta a opiniei publice.*

Norma constitutionala creeaza asadar cadrul în care se desfasoara exercitarea acestei libertati fundamentale în statul de drept, stabilind obligatiile pozitive care incumba autoritatilor publice care trebuie sa asigure cadrul favorabil accesului la informatie si sa informeze periodic cetatenii în legatura cu exercitarea mandatului lor.

În concordanta cu tendintele europene care definesc mass-media drept “câinele de paza al societatii (public watchdog),”¹ Constitutia României stabileste o noua categorie de obligatii care incumba de aceasta data mijloacelor de informare în masa, publice sau private:² obligatia de a asigura informarea corecta a opiniei publice.

În afara prevederilor constitutionale nu exista, în prezent, în cazul României si o lege-cadru care sa asigure accesul liber la informatie, similar regimurilor prezentate în capitolul urmator. În absenta acesteia, accesul la informatiile detinute de diferite institutii

¹ Curtea Europeana a Drepturilor Omului, *Observer and Guardian v. UK* A 216 para 50 (b) (1991).

² Curtea Europeana a Drepturilor Omului, afirma, într-una dintre deciziile sale, *Lingens v. Austria* A 103 para 41 (1986): "...diseminarea de informatii si idei atât în ceea ce priveste aspectele politice cât si în alte arii care sunt de interes public, constituie o obligatie a presei. Nu numai ca presa are sarcina de a transmite asemenea informatii si idei, si publicul are dreptul de a le primi..."

si organe ale statului a fost reglementat neunitar, fie prin legi organice specifice (Presedintele României/ Legea 47/1994; Consiliul Legislativ / Legea 73/1993; Curtea Constitutionala/ Legea 47/1992; Administratie Locala/ Legea 69/1991, Autoritatea Judecatoreasca/ Legea 92/ 1992 si Art. 121 din Codul de Procedura Civila si 290, 307, 310, 485 din Codul de Procedura Penala), fie prin norme interne (Guvernul României /HG 377/1992; Regulamentele Camerei Deputatilor si Senatului, alte regulamente ale organelor autoritatilor publice centrale si locale). Lipsa de coerenta în instituirea unui regim al accesului liber la informatii a generat decizii arbitrare sau, în cel mai fericit caz, lipsite de eficienta, astfel încât statul si-a pastrat monopolul asupra informatiei publice în raport cu cetatenii.

O imagine concreta cu privire la deschiderea institutiilor centrale fata de solicitarile de informatie, dincolo de perceptiile cetatenilor sau guvernantilor, poate fi prezentata pornind de la o simulare realizata în perioada august-octombrie 2000 de catre o echipa de cercetare a SAR. Studiul a constatat în solicitarea în scris a unui raport de activitate sau a oricarui alt document care tine locul unui astfel de raport si monitorizarea tipului si a timpului de reactie din partea autoritatilor. Sistemul de evaluare a fost construit pe baza unui punctaj de la 0 la 5, scorul maxim fiind acordat institutiei care a trimis în mai putin de 30 de zile informatiile solicitate iar scorul minim institutiei care nu a raspuns în nici un fel solicitarii. Scorurile intermediare s-au acordat în functie de acuratetea si completitudinea informatiilor furnizate, rezultatele din Tabelul 1 prezentând în mod selectiv performantele unora dintre subiectii studiului.

Tabelul 1. Tipul si perioada de reactie privind solicitarile de informatii publice în cazul unor institutii publice centrale.

Institutia	Raspuns (nr. Zile)	Tip de document transmis	Nota
SENAT	28	Raport	4
CAMERA DEP.	6	Raport	4
GUVERN	30	Scrisoare	2
Ministerul Afacerilor Externe	-	-	0
Ministerul de Interne	-	-	0
Ministerul Educatiei Nationale	-	-	0
Ministerul de Justitie	13	Raport	4
Ministerul Muncii si Protectiei Sociale	-	-	0
Ministerul Sanatatii	20	Scrisoare	1
Agentia Nationala pentru Dezvoltare Regionala	7	Raport	5
Curtea Constitutionala	7	Raport + Newsletter	5
Avocatul Poporului	5	Raport	5
Curtea de Conturi	-	-	0
FPS	27	Raport	4
Oficiul pentru Protectia	-	-	0

Consumatorului			
----------------	--	--	--

Dupa cum poate fi observat, aproape jumatate din institutiile prezentate au obtinut punctajul minim în conditiile în care solicitarea de informatii a venit din partea unui institut de cercetare (Societatea Academica din România) si în care au fost puse la dispozitie toate detaliile privind acest studiu (activitati, finantatori etc.).³

IV. O evaluare critica a proiectului de lege privind accesul liber la informatii

Desi o initiativa foarte necesara, proiectul de lege privind accesul liber la informatii, în forma sa actuala (vezi Anexa 1), contravine în unele privinte atât textului constitutional cât si documentelor internationale ratificate de statul român.⁴ În afara lipsei de coerenta cu alte documente, legea restrânge în mod nejustificat accesul la anumite informatii, fixând unele limite arbitrarii. În acest capitol vom trece în revista câteva dintre disfunctionalitatile prezentului proiect de lege.

a) Grupurile tinta ale legii: beneficiari si autoritati obligate sa asigure accesul la informatie

O prima limitare apare chiar din Art.1 al proiectului care identifica beneficiarii legii: "cetatenii". Deoarece dreptul la accesul la informatie este un drept al persoanei, nelimitat de conditia cetateniei, se impune largirea sferei de aplicabilitate a acestei legi. Nu numai cetatenilor români dar si rezidentilor, persoanelor fara cetatenie sau cetatenilor altor state trebuie sa li se garanteze acest drept. În plus, pe baza aceluiasi rationament juridic, dreptul la accesul la informatie ar trebui garantat nu numai persoanelor fizice, ci si persoanelor juridice, fie ele publice sau private.

Definitia "autoritatii publice" care face trimitere la autoritatile definite în Titlul III din Constitutie ar trebui completata în sensul includerii si a informatiilor de interes public care sunt arhivate de subiecti ce nu tin de Titlul III – regii autonome, societati comerciale cu capital majoritar de stat, organe autonome, orice alte persoane juridice care sunt împuternicite prin lege sa ia decizii în ceea ce priveste drepturile si obligatiile persoanelor fizice si juridice, entitati juridice care au fost înfiintate de catre organe ale autoritatii de stat sau de catre autoritati ale administratiei publice centrale sau locale care lucreaza în interesul public, agenti privati care contracteaza servicii publice (de ex. servicii de salubritate sau de mentinere sau întretinere a drumurilor publice) sau care detin informatii de interes public (de ex. cu privire la protectia mediului, sanatatea publica sau protectia consumatorului).

³ Pentru detalii, *Objective criteria country report- Romania, SAR 2000.*

⁴ Standarde internationale de protectie a libertatii de informatie sunt încorporate de legea româna prin intermediul Art. 11 si 20 din Constitutie: Art. 19 din Declaratia Universala a Drepturilor Omului, Art.10 din Conventia Europeana pentru Protectia Drepturilor Omului si a Libertatilor Fundamentale, Art.19 din Pactul privind Drepturile Civile si Politice.

b) Tipurile de informație care fac obiectul legii

Proiectul de lege nu prevede o definiție generală a informației ca gen. O astfel de definiție ar trebui să acopere toate documentele care sunt deținute de o instituție publică sau subvenționată de la bugetul de stat, indiferent de forma în care este înregistrată informația respectivă, de autoritatea emitentă și de data acesteia. Legea ar trebui să se refere și la informațiile care ar trebui să fie colectate de autoritățile statului în virtutea mandatului lor și care printr-un act de omisiune nu sunt înregistrate. În acest fel se poate preveni situația în care, cu sau fără intenție, autoritățile nu își îndeplinesc obligațiile de a colecta și de a disemina informații de interes public.

Clasificarea tipurilor de informații de interes public în “informații de interes public care privesc treburile publice” și “informații de interes public care privesc problemele personale” din Art.3 și Art. 4 creează riscul unei neînțelegeri: deși informația este de interes public, nu privește o treabă publică și deci nu este o informație de interes public cu caracter general. Practic, se creează o bresă în lege permitând interpretarea restrictivă prin crearea artificială a unor noi categorii: “informații de interes public cu caracter general” (cu un regim permisiv), “informații de interes public cu caracter personal” (acces limitat de proba interesului personal legitim) și, posibil “informații de interes public cu caracter special” (carora să li se aplice un regim juridic restrictiv). Pentru prevenirea unor astfel de construcții limitative se impune introducerea în chiar textul legii a unei clarificări specificându-se faptul că, în Art. 3 și Art. 4 clasificarea este exhaustivă.

O discuție aparte comportă Art. 4 privind informațiile de interes public ce se referă la viața intimă, familială și privată. În acest context se impune introducerea unor teste constituționale conforme cu Art. 49 din Constituția României și cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului:⁵ se poate solicita și obține o informație de interes public cu caracter personal dacă: I) există consimțământul “subiectului” informației; sau II) se utilizează un test de proporționalitate între restrângerea dreptului la viața intimă, familială și privată al subiectului informației și dreptul la informație al beneficiarului sau interesul public afectat sau interesul personal legitim al beneficiarului. Jurisprudența constituțională a altor state, precum și jurisprudența Curții de la Strassbourg conțin suficiente exemple în care, în funcție de circumstanțe, în urma aplicării testului de proporționalitate s-a considerat că dreptul la viața intimă, familială și privată este contrabalansat de o altă valoare constituțională care i se acordă o protecție superioară și, în consecință, restricționarea publicării unor informații ce se referă la viața privată a fost ridicată.

În subsidiar, cum nu există încă o legislație specială privind protecția datelor personale pot fi introduse aici definițiile pentru “informațiile de interes public care privesc viața intimă, familială și privată” și pot fi definite categoriile de informații care pot fi deținute de autorități. Majoritatea statelor care au adoptat legislație în domeniu s-au conformat cu directiva Uniunii Europene din 1995 care stabilește un regim de protecție a persoanelor în ceea ce privește procesarea informațiilor. Conform acestei directive statele “vor interzice procesarea de date personale privind rasa sau originea etnică, opțiunea religioasă,

⁵ Art.49 din Constituția României.

orientarea sexuala.”⁶ Aceasta categorie de informatii este definita sub titulatura de “informatii speciale” si nu pot fi procesate decât dupa aprobarea expresa data în forma scrisa de catre subiect sau în circumstante exceptionale⁷. Aceasta nu împiedica procesarea de date pastrându-se criteriile de anonimitate⁸ si nu implica excluderea întrebărilor legate de etnie din formularele de cens. În acest fel ar putea fi prevenite practici curente care încalca atât Constitutia cât si standardele internationale de protectie (de ex. obligatia declararii optiunii religioase în formularul pentru solicitarea cartii de identitate sau a etniei in momentul realizării fisei de cazier).

c) Obligatia informării din oficiu

Art. 6 si Art. 7 din proiectul de lege stabilesc regimul juridic al unei institutii fundamentale în garantarea transparentei institutionale: obligatia informării din oficiu. În acest sens, se impune obligativitatea publicării de fiecare dintre organele care fac obiectul acestei legi a unui index care sa includa **toate** (s.n) documentele existente, cu precizarea statutului lor (tipurile de informatie detinute, regimul juridic aplicabil, autoritatea emitenta, data si forma de arhivare). Un exemplu de urmat este cel al **legii FOIA slovace** care enumera categoriile de informatii a caror publicare este obligatorie:

Tipurile de informatii care trebuie facute publice în mod obligatoriu de orice Subiect Obligat sunt:

- (a) modul si metodologia de înfiintare a institutiei, mandatul si competentele precum si o descriere a structurii organizationale;
- (b) locul, timpul si modalitatea de obtinere a informatiei; informatia despre modul în care o cerere, motiune, propunere, plângere si orice alt document pot fi înaintate;
- (c) locul, timpul si procedura necesara pentru depunerea unei plângeri în fata instantelor si posibilitatile de acces la justitie, inclusiv enumerarea conditiilor care trebuie îndeplinite ;
- (d) procedura care trebuie respectata de institutie în solutionarea tuturor cererilor, motiunilor si plângerilor, inclusiv termenele limita care trebuie respectate;
- (e) o lista a reglementarilor, regulilor de functionare, instructiunilor care reglementeaza actiunile institutiei obligate sau care reglementeaza drepturile si responsabilitatile persoanelor fizice sau juridice în relatia lor cu institutia obligata;
- (f) tarifele administrative impuse de institutie pentru actiuni administrative; si tarifele pentru furnizarea accesului la informatie.

⁶ Directiva 95/46/EC a Parlamentului European si a Consiliului din 24 Octombrie 1995 privind protectia în ceea ce priveste procesarea de date personale si libera circulatie a acestor date (Official Journal L 281 , 23/11/1995 p. 0031 – 0050). Articolul 8(1). http://europa.eu.int/eur-lex/en/lif/dat/1995/en_395L0046.html

⁷ *Id.* Articolul 8, para.2-5.

⁸ *Id.* Preamble, (26): “în timp ce nu vor fi protejate de aceste principii acele date modificate în asa fel încât subiectul lor nu mai este identificabil.” De asemenea, se ofera indicatii conforma carora datele sa fie facute anonime: "regulile din Articolul 27 pot fi un instrument folositor de urmat în ceea ce priveste felul în care datele pot fi facute anonime si pastrate astfel încât sa nu mai fie posibila identificarea subiectului." *ibid.*

Additional acestor categorii de informatii anumite tipuri de institutii obligate ar trebui sa faca publice si informatii care tin de specificul activitatii lor. De exemplu, Parlamentul ar trebui sa puna la dispozitia publicului : (a) datele sesiunilor de lucru si ale sesiunilor comisiilor si proiectele de agenda ale sesiunilor; (b) stenogramele sesiunilor publice; (c) copii ale proiectelor de lege depuse la Parlament în termen de trei zile de la depunerea lor; (d) informatii despre prezenta parlamentarilor la sesiuni si la sesiunile comisiilor în termen de trei zile de la terminarea lor; (f) informatii despre votul parlamentarilor dupa fiecare sesiune cu exceptia cazurilor in care votul este secret. Ministererele, alte institutii centrale sau locale ale administratiei de stat vor pune la dispozitie materiale de natura programatica, conceptuala, strategica precum si documente dezvoltând politici publice si proiectele de lege, hotarâri sau reglementari care fac obiectul unor dezbateri la nivelul respectivelor institutii.

Sub aspectul procedurii propuse în cazul informatiilor publicate din oficiu, pentru motive de celeritate, este de dorit renuntarea la structura prevazuta de proiectul de lege – difuzarea actelor normative la sediul autoritatilor publice “cu exceptia celor publicate în Monitorul Oficial” (para.2). Chiar daca documentul a fost publicat în Monitorul Oficial, persoanele interesate trebuie sa aiba acces la toate informatiile relevante si nu pot fi trimise din sursa în sursa. Un astfel de amendament s-ar conforma si dezideratului de accesibilitate a informatiei întrucât nu toata populatia are acces efectiv la Monitorul Oficial. O alta solutie de diseminare a informatiei este publicarea în media locala însa din experienta de pâna acum stim ca fara o finantare adecvata ziarele sunt reticente în a-si “consuma” spatiul în interes public.

d) Informatiile de interes public solicitate de persoanele interesate

In ceea ce priveste regimul informatiilor de interes public solicitate de persoanele interesate, se impune o simplificare a procedurii în sensul tendintelor actuale din circulatia informatiei. Astfel, solicitarea informatiei poate fi facuta în scris sau oral, precum si prin telefon, fax, e-mail sau orice alta modalitate de comunicare în functie de circumstante. Cererea persoanei interesate trebuie înregistrata într-un registru special înfiintat, în acest fel fiind mai usor de urmarit procesul de solutionare al unei cereri, ideala fiind o evidenta computerizata cu ajutorul unor programe speciale. De asemenea, în situatia în care petentul nu s-a adresat autoritatii competente se impune ca aceasta sa transmita cererea autoritatii care detine informatia si sa înstiinteze petentul de acest demers. (în acest caz termenul de solutionare a cererii va începe sa curga de la data înregistrarii cererii la autoritatea competenta).

Termenul de raspuns stabilit de lege (de 15 zile pentru raspunsul la petitiile prin care se solicita informatii de interes public, respectiv 5 zile pentru refuzul de comunicare a informatiilor solicitate) ar trebui sa fie restrâns în situatii exceptionale la 48 de ore. O astfel de exceptie ar putea fi informatia de presa care este perisabila prin definitie.

e) Restrângerea dreptului la accesul la informatie

Restrângerile dreptului la informație ar trebui să se conformeze prevederilor constituționale:

Art.31.3. Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a tinerilor sau siguranța națională.

Art.49.1. Exercițiul unor drepturi sau al unor libertăți poate fi restrâns numai prin lege și numai dacă se impune, după caz, pentru: apărarea siguranței naționale, a ordinii, a sănătății ori a moralei publice, a drepturilor și a libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav.

Art.49.2. Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

Dat fiind faptul că accesul liber la informație este un drept fundamental, principiul accesului maxim la informație ar trebui să fie regula iar legislația adoptată ar trebui să aibă ca scop implementarea acestui principiu.

De vreme ce este vorba de o lege cadru ar fi firească introducerea unei enumerări limitative a cazurilor în care se poate refuza accesul la informație. {i în acest caz, “*trebuie menținut un echilibru just între cerințele de interes general ale comunității și imperativele apărării drepturilor fundamentale ale individului*”⁹ și se impune folosirea testului de proporționalitate și evaluarea valorii protejate în raport cu dreptul la informație. Elementele unui astfel de test sunt: 1) restrângerea dreptului se poate face numai pe baza unui text de lege; 2) circumstanțele specifice determină necesitatea restrângerii dreptului (în acest caz publicitatea informației ar prejudicia în mod grav valoarea protejată); 3) categoriile de informații care pot fi limitate sunt enumerate limitativ prin coroborarea Art. 31.1 cu Art. 49.1; 4) restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o (valoarea protejată trebuie să se afle pe o poziție superioară interesului public în publicitatea informației respective); 5) restrângerea nu poate aduce atingere existenței dreptului.

O analiză a excepțiilor prevăzute de proiectul de lege prin prisma testului constituțional ilustrează carentele acestuia în condițiile în care ar exista o definiție juridică a secretului de stat. Astfel, s-ar justifica limitarea accesului la informațiile din domeniul siguranței naționale, al ordinii, al sănătății ori al moralei publice, al drepturilor și al libertăților cetățenilor; desfășurarea instrucției penale; prevenirea consecințelor unei calamități naturale ori ale unui sinistru deosebit de grav numai dacă se demonstrează că publicitatea unor astfel de informații ar prejudicia în mod grav interesul public. În subsidiar, restrângerile ar trebui să aibă în vedere conținutul documentelor și nu tipul de documente iar informația protejată ar trebui să aibă un termen de prescripție. Orice altă limitare este neconstituțională și abuzivă.

Trebuie menționat în acest context, comentariul Curții Europene a Drepturilor Omului în cazul *Rotaru versus România* pronunțat în mai 2000: “*Interesul statului în apărarea siguranței naționale trebuie comparat cu gravitatea interferenței cu dreptul la viața privată a unui reclamant. Curtea a invocat în mod repetat “riscul ca un sistem de*

⁹Curtea Europeană a Drepturilor Omului, *Brumarescu versus România*, 28 octombrie 1999, para.78.

supraveghere secreta pentru protejarea sigurantei nationale sa submineze ori chiar sa distruga democratia sub motivul apararii ei” (*Leander versus Suedia* din 1987, *Klass si altii versus RFG* din 1978, *Chahal versus UK* din 1996).¹⁰

Acelasi articol introduce o categorie noua - cea de garant al protejarii informatiilor – care nu este însa definita. Proiectul de lege nu reuseste sa arate care sunt “institutiile statului abilitate prin lege sa asigure securitatea informatiilor,” care sunt limitele mandatului acestor institutii, ce autoritati le controleaza si mai ales, cum au ele acces la informatia care în principiu se afla în posesia altor agentii.

f) Libertatea presei si libertatea de informatie – un oximoron?

Proiectul de lege dedica un întreg capitol accesului presei la informatiile de interes public. Instituirea unui regim special sau discriminatoriu pentru jurnalisti nu se justifica decât daca în acest fel este subliniata importanta accesului presei la informatie ca demers democratic fundamental. Reglementarea din proiectul de lege defineste accesul presei la informatie ca pe o forma indirecta de exercitare a dreptului persoanei la informatie, cu neglijarea prevederilor Art. 31.4 din Constitutie care stabileste obligatia presei de a asigura informarea corecta a opiniei publice. Accesul la informatie este modalitatea prin care aceasta obligatie constitutională poate fi indeplinita. În plus, se impune prevederea unor garantii suplimentare în sensul stabilirii unor proceduri accelerate (reducerea termenului de raspuns la 48 de ore) dat fiind rolul mass media ca modalitatea de informare cu cel mai mare impact.

Proiectul de lege nu numai ca esueza în a articula importanta activitatii presei într-un stat democratic dar instituie în mod surprinzator un sistem de acreditare si de retragere a acreditarii care practic instituie cenzura: potrivit proiectului de lege, autoritatile publice acrediteaza jurnalistii care pot participa la conferintele de presa si pot refuza sau retrage acreditarea unui ziarist pe baza unor “fapte care tulbura activitatile normale ale autoritatii publice.”

În sistemele functionale - în cazurile în care exista conditia acreditarii - aceasta nu se face de autoritatile monitorizate, ci de asociatia profesionala a jurnalistilor. Conditia acreditarii este inacceptabila într-un stat democratic în care jurnalistii sunt gardienii societatii, iar selectarea lor pe criterii mai mult sau mai putin arbitrare limiteaza nu numai accesul la informatie si dreptul la libera exprimare dar si dreptul la exercitarea unei profesii liberale.

În mod similar, posibilitatea refuzului sau a revocarii acreditarii ar avea un efect de înghetare a libertatii de informatie. Jurnalistii, astfel conditionati, si-ar pierde libertatea de exprimare. Prin chiar specificul activitatii lor, jurnalistii tulbura activitatea “normala” a autoritatii publice. În plus, sedintele autoritatilor publice ar trebui sa fie publice în principiu. Doar în acest fel se poate încuraja aparitia unei clase civice responsabile.

¹⁰ Curtea Europeana a Drepturilor Omului, *Rotaru versus România*, 4 mai 2000, opinia concurenta a judecatorului Wildhaber la care s-au alaturat si judecatorii Makarczyk, Turmen, Costa, Tolken, Casadevall si Weber.

g) Modalitatea de protejare a dreptului

Data fiind importanta informatiei în orice stat democratic si imperativul de celeritate în circulatia libera a informatiei, ar fi de dorit sistematizarea unei proceduri simplificate. În conditiile în care instantele sunt supraaglomerate, hotarârile judecatoresti desi definitive în multe cazuri ramân neexecutate iar accesul la justitie este un lux pe care foarte putini si-l permit, recusul la instanta de judecata este mai degraba un impediment decât o facilitate.

Ca alternativa, legea slovaca a reusit sa creeze un regim de responsabilizare a functionarului însarcinat cu solutionarea cererii prin instituirea recursului la organul ierarhic superior care are atributii legate de solutionarea cererii dar si posibilitatea de aplicare a masurilor disciplinare. Sistemul de control orizontal presupune ca fiecare plângere privind refuzul nejustificat sau tratamentul abuziv de catre functionarul public este considerata drept abatere si atrage sanctiuni în dreptul muncii. Daca petentul este nemulțumit de solutia data de superiorul ierarhic, se poate recurge la justitie. În acest caz, plângerea ar trebui sa fie de competenta judecatoriei si nu a tribunalului. În felul acesta s-ar solutiona si o alta deficianta a legii: actualul sistem priveaza petentul de o cale suplimentara de recurs. Actiunea ar trebui scutita de timbru judiciar data fiind exercitarea unui drept sau interes legitim.

În mod similar, plângerea ar putea fi motivata nu numai de refuzul explicit al autoritatii dar si de lipsa unui raspuns sau oferirea unui raspuns nesatisfacator.

Chiar daca atât în dreptul muncii cât si în statutul functionarilor publici exista sanctiuni specifice care s-ar putea aplica, pentru a asigura impactul si eficienta legii ar fi necesara si includerea unui capitol care sa faca trimitere la 246-256 CP si care sa stabileasca si sanctiuni specifice pentru: refuzul nejustificat, neglijenta în pastrarea informatiilor de interes public cu caracter personal, distrugerea, alterarea, substituirea de documente care contin informatii de interes public. Pentru a asigura aplicabilitatea legii, hotarârea judecatoreasca ar trebui sa includa nu numai aspecte legate de confirmarea dreptului dar si sanctiuni disciplinare pentru functionarul în culpa. Cum este vorba de încalcarea unui drept constitutional garantat – mustrarea sau avertismentul sunt sanctiuni mult prea usoare.

Pentru asigurarea eficientei legii, este de dorit impunerea unei obligatii de organizare a unor departamente specializate cu atributii de relatii publice în termen de 60 de zile de la publicarea legii. În absenta unui termen clar de instituire a departamentelor, legea va ramâne înca un instrument fara impact, de aceea în cazul nerespectarii acestei prevederi conducatorul organului respectiv sau persoana responsabila cu aplicarea legii va trebui sanctionata (o posibila sanctiune este amenda cu 100,000 lei/ zi de întârziere).

V. Concluzii

Pâna în prezent, proiectul de lege liberal este cea mai elaborata initiativa în ceea ce priveste accesul cetatenilor la informatiile publice, forma actuala fiind obtinuta dupa consultari cu mai multe organizatii si asociatii nonguvernamentale activând în domeniul drepturilor omului sau media si având numerosi sustinatori. Este esential în acest moment ca, daca România tot a întârziat atât de mult în elaborarea unei legi care sa reglementeze accesul cetatenilor la informatia publica, sa se tina cont de experienta celorlalte state în elaborarea legii, în special a celor care au facut parte din vechiul bloc comunist. Pornind de la aceste exemple trebuie sa se identifice cele mai eficiente cai de a transpune în practica prevederile viitoarei legi. Crearea unui cadru potrivit, a libertatii de informatie este prima conditie pentru re apropierea autoritatilor publice de cetateni, pentru reechilibrarea balantei între guvernati si guvernanti. În prezent, dupa cum se poate observa si în Tabelul 2 exista un mare grad de neîncredere a cetatenilor în unele din institutiile fundamentale ale statului român, ca si în majoritatea tarilor din Europa Centrala si de Est. Promotorii initiativei liberale au aratat ca transparenta este la fel de importanta ca si performanta institutionala propriu-zisa, recomandând adoptarea proiectului în regim de urgenta.

Tabel 2. Indici în evaluarea nivelului de încredere în România¹¹

Tip de încredere medie*	Valoare
1. încredere în alte persoane	2,09
2. încredere în membrii familiei	2,58
3. încredere în institutii publice	-6,36
4. încredere în media	23,80
5. încredere în Guvern	-49,39

Nivel de încredere masurat pe o scala de la 1 la 4 pentru indicii 1 si 2 si de la -100 la +100 pentru indicii 3, 4 si 5.

Chiar daca aceasta initiativa este extrem de necesara pentru reechilibrarea balantei între guvernati si guvernanti, pentru normalizarea acestei relatii, este la fel de important ca prevederile noii legi sa asigure un suport real pentru aplicarea eficienta a normelor constitutionale care garanteaza dreptul la informatie. Înaintea dezbaterilor în cadrul comisiilor parlamentare, proiectul de lege poate si trebuie sa fie supus analizei pentru a fi eliminate toate dificultatile ce pot fi rational demonstrate ca ar împiedica o buna functionare. Proiectul de lege a accesului la informatii, în forma sa actuala contravine în unele privinte atât textului constitutional cât si documentelor internationale ratificate de statul român. Propunerea noastra este aceea de a promova o singura lege cadru care sa reglementeze accesul la informatie si sa impuna un standard de performanta în furnizarea informatiilor de interes public. În acest sens celelalte legi si proiecte de lege adiacente trebuie fie anulate fie amendate, în conditiile în care reglementeaza anumite domenii particulare. Amendamentele sau modificarile propuse în acest material au urmarit sa elimine disfunctionalitatile si sa ofere un punct de plecare încercarilor viitoare de a

¹¹ Government Accountability in East Central Europe – Romanian Academic Society, 2000.

propune o varianta îmbunătățită a proiectului liberal pornind de la premiza ca transparența instituțională este lipsită de fond dacă nu există o clasă civică competentă care să monitorizeze activitățile autorităților publice și ca atât structurile formale cât și cele informale sunt implicate în mod egal în construirea unui regim democratic autentic¹². Diferența între un regim care să promoveze transparența instituțională (*open government*) și un regim închis constă în poziția dominantă a guvernului care trebuie contrabalansată prin informarea adecvată a publicului. Numai în acest fel poate fi depășită una dintre principalele sechele ale regimului totalitar – pasivitatea civică. O atitudine activă din partea autorităților publice pentru asigurarea unui nivel *minimal* de informare atât asupra procesului decizional cât și a rezultatelor acestuia nu asigură, din păcate, decât în parte o stare de normalitate.

Este dificil de apreciat în acest moment în ce fel “potentialul” civic ar putea fi stimulat printr-o serie de reglementări legale însă acest demers trebuie realizat fără întârziere, eventualele corectii urmând a fi adăugate pe parcurs. Chiar revizuite, principiile legii nu sunt suficiente pentru a produce cu adevărat o schimbare. Ele trebuie transformate în acțiuni concrete, legea trebuie folosită ca un instrument eficient de control asupra procesului de guvernare de către cetățeni și actul de justiție trebuie să asigure funcționalitatea acestor principii. **Media**, dacă va înțelege miza aplicării prevederilor acestei legi, va monitoriza întregul proces și va fi principala instituție care semnalează eventualele cazuri de nerespectare a prevederilor. Dacă se renunță la articolele dedicate rolului media în accesul la informația publică, legea poate deveni principalul aliat al jurnaliștilor în dialogul cu autoritățile, în special în cazul restricționării accesului la anumite informații. Riscul de a avea o lege a informațiilor clasificate care să instituie arbitrarul prin declararea unei informații publice drept secret de stat este prea mare și prea real pentru a putea asista pasiv la acest proces. Practic toate prevederile din viitoarea lege a accesului liber la informațiile publice vor garanta practicarea meseriei de ziarist în condiții normale, în condițiile în care publicarea unor informații poate fi incriminată și pedepsită cu privarea de libertate – conform legii informațiilor clasificate adoptate de Parlament. Incluziunea și așa ceva nu există nicaieri și ar constitui în fapt o limită și nu un beneficiu unui termen de răspuns mai mic din partea autorităților în aceste situații ar putea crește și mai mult interesul reprezentanților media pentru susținerea unei variante îmbunătățite a proiectului liberal.

Deja cu o experiență de trei ani de funcționare efectivă și având printre atribuții și investigarea cazurilor de obstrucționare a accesului cetățenilor la informațiile publice, **Avocatul Poporului**, poate secondă activitatea de monitorizare (“watch-dog”) și, în același timp, poate deveni o interfață între cetățeni și instituțiile publice în cazul unor divergențe. Acest lucru este condiționat însă, pe de o parte, de creșterea popularității acestei instituții centrale printre cetățeni dar și de Îmbunătățirea “puterii de negociere” cu alte instituții. Chiar dacă Avocatul Poporului are atribuții limitate, conform legii de funcționare, nu se poate spune că “implicarea acestei instituții este o lungire inutilă a

¹² | într-o formulare inspirată, “*Informația este oxigenul unei societăți democratice. Dacă cetățenii nu sunt la curent cu ce se întâmplă în societatea în care trăiesc, dacă activitățile guvernamentale sunt publice atunci cetățenii nu pot să se implice în mod activ în viața acelei comunități*” – The Public’s Right to Know – Article 19, June 1999.

procedurilor, echivalenta cu descurajarea oricui ar dori sa obtina informatii publice”¹³ : asa cum am aratat în capitolul anterior, instantele sunt supraaglomerate, hotarârile judecatoresti desi definitive în multe cazuri ramân neexecutate iar accesul la justitie este un lux pe care foarte putini si-l permit, recursul la instanta de judecata este mai degraba un impediment decât o facilitate. Din aceste considerente nici argumentul ca Avocatul Poporului ar conduce la îngradirea accesului liber la justitie, garantat de art. 21 din Constitutie, nu poate fi sustinuta.

Interventia **autoritatilor publice** este decisiva atât pentru adoptarea cât si pentru aplicarea unei viitoare legi a liberului acces la informatiile publice. De aceea consultarea cu reprezentantii acestora este foarte importanta pentru evaluarea fezabilitatii anumitor schimbari institutionale prevazute în varianta revizuita a proiectului liberal. Dupa cum am aratat, unul din primii pasi pe care o institutie publica trebuie sa-i adopte consta în reorganizarea propriei institutii pentru crearea unui departament si a unei echipe speciale care sa aiba responsabilitatile stabilite de lege. Aparitia unei legi a accesului liber la informatiile publice, eventual dublata de un Cod al buneii administrari (care sa stabileasca conditiile în care autoritatiile si functionarii publici solutioneaza cererile publicului – egalitatea de tratament, lipsa privilegiilor etc., sau regulile de conduita a personalului autoritatilor publice în relatiia cu publicul – i.e. sollicitudine, accesibilitate etc.) va aduce cel putin doua avantaje concrete pentru institutiile publice: cetatenii vor fi mult mai usor implicati în procesul de luare a deciziilor (responsabilitatea pentru deciziile adoptate fiind transferata, proportional acestora); sollicitarile de informatii de catre cetateni vor putea fi analizate cu ajutorul prevederilor legii si, în unele cazuri, vor putea deveni o sursa suplimentara de venituri pentru institutie. Nu trebuie ignorat nici faptul ca o astfel de lege va aduce cu sine si un instrument transparent de masurare a performantei institutionale astfel încât comparatiile între diferite autoritati publice (similare initiativei SAR, prezentate în cap. 2) vor deveni curente si numai acele institutii care vor înțelege miza aplicarii legii si se vor adapta vor ocupa pozitii satisfacatoare în astfel de clasamente.

Partidele sau formatiunile politice trebuie sa înțeleaga ca sustinerea unui astfel proiect de lege, tinând cont de diversele dificultati cu care se confrunta cetatenii în obtinerea unor informatii publice, ar conduce la câstigare unui important capital politic. Dupa un deceniu de esecuri suntem în punctul în care proiectul de lege a liberului acces la informatia publica va fi adoptat si prezentul demers a încercat sa ofere un sprijin tuturor celor interesati sa se implice într-o astfel de initiativa, identificând unele dintre punctele slabe si limitele proiectului liberal si oferind o structura minimala a oricarui demers viitor similar. Deja cel putin doua formatiuni politice care sunt reprezentate în Parlament par sa fie foarte aproape de impunerea pe agenda celor doua camere a unor initiative în acest sens, pe lângă proiectul liberal existând, si un proiect al partidului aflat la guvernare, PDSR.

¹³ Punct de vedere sustinut de APADOR-CH în Raportul 2000.

ANEXE:**Anexa 1:** Proiectul Legii Accesului la Informatie sustinut de PNL**NOTA DE FUNDAMENTARE**

Dupa Decembrie 1989 au intervenit în viata publica din România modificari radicale în ceea ce priveste libertatile cetatenesti, democratizarea vietii politice si functionarea autoritatilor publice. Au crescut considerabil rolul, importanta si posibilitatile de influentare a vietii noastre de catre exponentii societatii civile si ai mijloacelor de comunicare în masa.

În noul context se impune, cu necesitate, regândirea accesului cetatenilor la informatia de interes public, pentru realizarea neîngradita a acestuia, în conditii de egalitate a drepturilor si libertatilor persoanelor, în sensul prevederilor constitutionale. În aceeasi ordine de idei, devin imperioase normalizarea raporturilor interinstitutionale si reevaluarea rolului mijloacelor de informare în masa legate de accesul, vehicularea si retransmiterea informatiei de interes public.

Alinierea noastra la standardele statului de drept si reforma institutiilor statului presupun existenta reglementarilor legale referitoare la accesul si circulatia informatiei publice. De aici decurg toate elementele legate de transparenta, corectitudinea si raspunderea autoritatilor publice fata de modul în care demersurile publice si raporturile cu cetatenii nu mai sunt supuse arbitrariului si exceselor birocratice.

Legea reglementeaza: modalitatile si conditiile prin care se asigura si are loc accesul la fiecare categorie de informatie de interes public, responsabilitatile institutionale, precum si sanctiunile.

Initiator,
deputat, Mona Musca

Autor,
dir. gen. adj. ORDA
Eugen Vasiliu

LEGE privind liberul acces la informatiile de interes public**Capitolul I - Dispozitii generale**

Art.1 - Accesul liber si neîngradit al cetatenilor la orice informatii de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul din principiile fundamentale pe care se bazeaza relatiile dintre cetateni si autoritatile publice, în conformitate cu Constitutia României si documentele internationale ratificate de Parlamentul României.

Prin "autoritate publica", în sensul prezentei legi, se înțelege orice autoritate care își desfășoara activitatea pe teritoriul României, în plan central sau în plan local, potrivit prevederilor titlului III din Constitutia României.

Art.2 - Prin "informatie de interes public", în sensul prezentei legi, se înțelege orice informatie care priveste activitatile sau rezulta din activitatile unei autoritati publice, indiferent de suportul ori de forma sau modul de exprimare a informatiei.

Art.3 - Informatiile de interes public care privesc treburile publice sunt considerate, în sensul prezentei legi, informatii de interes public cu caracter general, iar accesul la aceasta categorie de informatii detinute de autoritatile publice este liber si neîngradit pentru orice cetatean.

Art.4 - Informatiile de interes public care privesc probleme personale sunt considerate, în sensul prezentei informatii de interes public cu caracter personal, iar accesul la aceasta categorie de informatii detinute de autoritatile publice este liber si neîngradit numai pentru cetateanul la care se refera informatiile, sau pentru cel care face dovada unui interes personal legitim, potrivit legislatiei speciale privind protectia datelor personale.

Capitolul II - Asigurarea accesului la informatiile de interes public

Art.5 - Pentru asigurarea accesului cetatenilor la informatiile de interes public, detinute de autoritatile publice în plan central sau local, acestea sunt obligate sa-si organizeze compartimente specializate cu atributii de relatii publice, ale caror îndatoriri sa constituie garantia aplicarii prevederilor prezentei lege.

Art.6 - Asigurarea de catre autoritatile publice a accesului la informatiile de interes public se face atât pe calea informarii din oficiu, cât si pe calea informarii la cerere, prin intermediul compartimentului relatii publice.

Art.7 - Autoritatile publice sunt obligate sa dea din oficiu publicitatii un raport periodic de activitate, cel putin anual, care publica în Monitorul Oficial pe cheltuiuala acestora, daca autoritatile publice respective își desfasoara activitatea pe plan central, sau care se tipareste pe cheltuiuala acestora si se difuzeaza gratuit la sediu, daca acestea își desfasoara activitatea pe plan local. Raportul periodic de activitate se da publicitatii la data anuntata public si va cuprinde în anexa temeiul legal pe baza caruia functioneaza autoritatea publica, schema de organizare detaliata a autoritatii publice, principiile de functionare, lista documentelor editate pentru uz public si informatii precise cu privire la veniturile si cheltuielile bugetare.

De asemenea, la sediul autoritatilor publice se vor difuza contra cost toate actele normative emise, precum si toate documentele editate pentru uz public de autoritatile respective, cu exceptia celor publicate în Monitorul Oficial.

Costul nu va putea depasi cheltuielile pentru publicare.

Art.8 - Autoritatile publice sunt obligate sa asigure cetatenilor la cererea acestora, informatiile de interes public, solicitate în scris sau oral. Pentru aceasta compartimentele de relatii publice vor presta un serviciu public de raspunsuri la petitii si un serviciu public de informatii orale.

În solicitarile adresate autoritatilor publice, petenti vor furniza, în masura posibilului, date clare cu privire la informatiile solicitate astfel încât sa faciliteze identificarea acestora.

Art.9 - Raspunsurile la petitiiile cetatenilor, prin care solicita informatii de interes public, se comunica în scris petitionarilor termen de 15 zile de la primirea petitiei. Refuzul de comunicare a informatiilor solicitate se motiveaza si se comunica în termen de 5 zile de la primirea petitiiilor.

În situatia în care informatiile solicitate necesita o cercetare îndelungata sau o prelucrare speciala, termenul de 15 zile se poate prelungi pâna la 30 zile, cu conditia înstiintarii în scris a petentului cu privire la necesitatea prelungirii.

Daca, urmare a informatiilor primite, petentul solicita copii privind documentele aflate în posesia autoritatii publice, aceasta solicitare va fi tratata ca o noua petitie, raspunsul fiind transmis în termenele prevazute la alin.1. Costurile copiilor se suporta de solicitant.

Art.10 - Informatiile de interes public solicitate oral de cetateni se comunica în cadrul unui program stabilit de conducerea autoritatii publice, afisat la sediul autoritatii respective, si care va cuprinde cel putin 3 ore de lucru cu publicul dimineata si 3 ore dupa-amiaza, în cel putin o zi pe saptamâna. Activitatile de registratura privind petitiiile nu se pot includ în acest program si se desfasoara separat.

Art.11 - Nu este supusa prevederilor art.8, 9 si 10 din prezenta lege activitatea autoritatilor publice de raspunsuri la petitii si de audiente, desfasurata potrivit specificului competentelor respectivelor autoritati, daca aceasta priveste aprobari, autorizari, prestari servicii si orice alte solicitari decât informatii de interes public.

Art.12 - Informatiile de interes public cu caracter general si informatiile de interes public cu caracter personal, definite astfel potrivit art.3 si 4 din prezenta lege, se pot stoca si prelucra autoritatile publice, în cantitatile si conditiile prevazute prin legislatia speciala privind tehnologia informatiei precum si legislatia speciala privind arhivele.

Art 13 - Informatiile publice de interes personal nu pot fi transferate între autoritatile publice, decât în temeiul unui drept constitutional sau a unei obligatii legale, ori cu acordul scris al persoanei care are acces la acele informatii potrivit art.4 din prezenta lege.

Art.14 - Se excepteaza de la accesul liber si neîngradit al cetatenilor, prevazut de art.3 si 4 din prezenta lege, urmatoarele categorii de informatii:

a) informatiile din domeniul sigurantei nationale, apararii nationale si ordinii publice, numai daca fac parte din categoriile clasificate ca secrete prin lege speciala;

b) informatiile privind deliberarile autoritatilor publice, precum si cele privind relatiile economice si politice ale României, numai daca fac parte din categoriile clasificate ca secrete prin lege speciala;

c) informatiile privind activitatile comerciale sau financiare, numai daca publicitatea acestora ar aduce atingere principiului concurentei loiale;

d) informatiile privind procedurile judiciare, numai daca publicitatea acestora ar diminua sansele derularii unei proceduri corecte, ar dezvalui surse confidentiale sau ar pune în pericol viata unei persoane;

e) informatiile care privesc viata particulara a angajatilor autoritatilor publice, numai daca sunt legate de starea civila sau fisa medicala a acestora

f) informatiile care privesc viata particulara a oricaror persoane fizice, numai daca publicitatea acestora ar aduce atingere demnitatii ori intimitatii familiale sau private si daca aceasta publicitate nu a devenit obligatorie potrivit prevederilor unei legi speciale.

g) informatiile care privesc deciziile unor autoritati publice, numai daca publicitatea acestora ar prejudicia masurile de protectie a tinerilor sau masurile de protejare a mediului înconjurator.

Raspunderea pentru aplicarea masurilor de protejare a informatiilor apartinând categoriilor prevazute la alin.1 revine exclusiv autoritatilor publice care detin astfel de informatii, precum si institutiilor statului abilitate prin lege sa asigure securitatea informatiilor.

Capitolul III - Accesul presei la informatiile de interes public

Art.15 - Activitatea de culegere si difuzare a informatiilor de interes public, desfasurata de mijloacele de informare în masa care constituie presa scrisa si

audiovizuala, reprezinta o forma indirecta de exercitare de catre cetateni a unor drepturi fundamentale, iar autoritatile publice sunt obligate sa asigure realizarea acesteia.

Art.16 - Presa scrisa si audiovizuala beneficiaza de toate prevederile prezentei legi aplicabile cetatenilor cu privire la accesul liber si neîngradit la informatiile de interes public solicitate în scris sau oral.

Art.17 - Pentru facilitarea accesului permanent al presei la informatiile de interes public, deosebit de organizarea accesului cetatenilor, autoritatile publice vor desemna un purtator de cuvânt din cadrul compartimentului de relatii publice. De asemenea, vor organiza periodic, cel puțin o data pe luna, conferinte de presa la care ziaristii acreditati vor avea dreptul sa puna întrebări timp de minimum 30 de minute.

Art.18 - Autoritatile publice, care sunt obligate, prin prezenta lege sau prin legea proprie de organizare si functionare, sa desfasoare activitati specifice în prezenta presei, sunt obligate sa elibereze acreditari la cererea tuturor organismelor de presa care le solicita, fara discriminare.

Acreditările se elibereaza, în termen de 3 zile de la solicitare, organismelor de presa, pentru ziaristii indicati în solicitare, si se pot refuza sau retrage unui ziarist, dar fara a afecta dreptul imprescriptibil al organismului de presa de a obtine acreditare pentru un alt ziarist.

Decizia privind refuzul sau retragerea acreditării pentru un ziarist trebuie motivata si se comunica în scris organismului care asolicitat acreditarea. Motivele refuzului sau retragerii acreditării pot privi doar fapte care tulbura activitatile normale ale autoritatii publice si nu opiniile exprimate în presa de ziarist.

Împotriva refuzului sau retragerii unei acreditari se poate face plângere de catre organismul de presa care a solicitat acreditarea, potrivit procedurilor prevazute de art.21 din prezenta lege.

Art 19 - Autoritatile publice, care sunt obligate, prin legea proprie de organizare si functionare, sa desfasoare activitati specifice în prezenta publicului, sunt, de asemenea, obligate sa permita accesul presei scrise si audiovizuale la acele activitati, difuzarea materialelor obtinute de ziaristi urmând sa tina seama doar de deontologia profesionala.

Capitolul IV - Sanctiuni

Art.20 - Refuzul explicit, motivat, sau tacit de a aplica oricare din prevederile prezentei legi, manifestat de catre orice autoritate publica fata de cererea unui cetatean, da dreptul cetateanului în cauza de a considera aceasta o îngadire a liberului acces la informatiile de interes public si de a adresa o plângere în justitie împotriva autoritatii publice respective, cerând pe aceasta cale solutionarea solicitării initiale si repararea pagubelor, atât sub aspect moral cât si material.

Prevederile alin.1 se aplica si pentru organismele de presa, în situatia în care acestora li s-ar îngradi accesul liber la informatii de interes public prin încalcarea vreunei dispozitii a prezentei legi.

Art.21 - Plângerea se adreseaza Tribunalului aflat în raza teritoriala în care domiciliaza cel care formuleaza plângerea, în termen de 30 zile de la data la care acesta a luat cunostinta de refuzul autoritatii publice. Apelul formulat de oricare dintre parti fata de hotarârea Tribunalului se judeca de Curtea de Apel competenta, iar hotarârea pronuntata este definitiva si devine executorie de la data pronuntarii.

În solutionarea plângerilor, judecatorii au dreptul de a examina orice informatii, indiferent de natura si continutul acestora, pentru a putea decide în cunostinta de cauza cu privire la accesul solicitat de petenti. Daca informatiile se refera la secrete de stat sau de serviciu, judecatorii sunt obligati sa respecte regula confidentialitatii.

Capitolul V - Dispozitii tranzitorii finale

Art.22 - Prezenta lege intra în vigoare la 60 de zile de la publicarea în Monitorul Oficial. În termen de 60 de zile de la publicare, prin ordin sau decizie a conducerilor autoritatilor publice, atât în plan central cât si în plan local, se vor lua masuri pentru punerea în aplicare a prezentei legi.

Anexa 2: Proiectul Ministerului Informatiilor Publice**LEGE privind accesul la informatiile de interes public****Capitolul I.** Dispozitii generale

Art.1. (1) Prezenta lege reglementeaza accesul liber si nediscriminatoriu al oricarui cetatean la informatiile de acces public, în scopul promovarii transparentei asupra administrarii treburilor publice si asigurarii dreptului cetatenilor si societatii civile de a monitoriza activitatea autoritatilor si institutiilor publice si folosirea resurselor financiare publice.

(2) Accesul la informatiile de interes public nu trebuie sa prejudicieze masurile de protectie a tinerilor sau siguranta nationala.

Art.2. - În sensul prezentei legi, urmatorii termeni se definesc astfel:

- a) prin *autoritati* sau *institutii publice* se înțelege autoritatile publice desemnate ca atare potrivit titlului III din Constitutia României, autoritatile publice si institutiile publice definite astfel prin actul normativ de înfiintare, precum si regiile autonome;
- b) prin *informatie de interes public* se înțelege orice informatie produsa si gestionata de o autoritate sau institutie publica, cu exceptia informatiilor clasificate si a celor cu privire la datele personale;
- c) prin *informatie clasificata* se înțelege informatia pentru care se cere protectie împotriva dezvaluirii neautorizate, desemnata astfel prin încadrarea în clasele si nivelurile de securitate, potrivit legii speciale privind protectia informatiilor clasificate;
- d) prin *informatie cu privire la datele personale* se înțelege orice informatie privind o persoana fizica identificata sau identificabila, potrivit legii speciale privind protectia persoanelor în vederea prelucrării datelor personale.

Capitolul II. Organizarea accesului la informatiile de interes public**Sectiunea 1.** Dispozitii comune privind accesul la informatiile de interes public

Art.3. – (1) Pentru asigurarea accesului oricarei persoane la informatiile de interes public, autoritatile si institutiile publice au obligatia de a organiza compartimente specializate de informare si relatii publice sau de a desemna persoane cu atributii în acest domeniu.

(2) Atributiile, organizarea si functionarea compartimentelor de relatii publice se stabilesc, pe baza prezentei legi, prin regulamentul de organizare si functionare al autoritatii sau institutiei publice respective.

Art.4. – (1) Fiecare autoritate sau institutie publica are obligatia de a comunica din oficiu, prin compartimentul de informare si relatii publice, următoarele informatii de interes public:

- a) actele normative care reglementeaza organizarea si functionarea autoritatii sau institutiei publice;
- b) structura organizatorica, atributiile departamentelor, programul de functionare si programul de audiente al autoritatii sau institutiei publice;
- c) numele si prenumele persoanelor din conducerea autoritatii sau institutiei publice si al functionarului responsabil cu difuzarea informatiilor publice;
- d) coordonatele de contact ale autoritatii sau institutiei publice, respectiv: denumirea, adresa, numerele de telefon, fax, adresa de E-mail si adresa paginii de Internet;
- e) sursele financiare, bugetul si bilantul contabil;
- f) programele si strategiile proprii;
- g) lista documentelor destinate accesului public;
- h) alte informatii generale de interes public privind activitatea autoritatii sau institutiei publice.

(2) Furnizarea informatiilor prevazute la alin.(1) se realizeaza prin comunicate afisate la sediul autorității sau institutiei publice, ori publicate în Monitorul Oficial, în publicatii proprii, inclusiv pagina de Internet proprie, sau în mass-media.

(3) Fiecare autoritate sau institutie publica are obligatia de a publica si reactualiza anual un buletin informativ care va cuprinde categoriile de informatii prevazute la alineatul (1)

Art.5. Orice persoana are dreptul de a solicita si de a obtine de la autoritatile si institutiile publice, în conditiile prezentei legi, informatiile de interes public.

Art.6. Solicitarea informatiilor de interes public se face, de regula, în scris si va cuprinde urmatoarele elemente:

- a) autoritatea sau institutia publica la care se adreseaza cererea;
- b) informatia de interes public solicitata. Solicitarea trebuie si fie suficient de precisa pentru a permite autoritatii sau institutiei publice identificarea informatiei de interes public;
- c) numele, prenumele si semnatura solicitantului.

Art.7. – (1) Autoritatile si institutiile publice au obligatia de a raspunde în scris la solicitarea de informatii de interes public în termen de 10 zile sau dupa caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitarii, în functie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrarilor documentare si urgenta solicitarii. În cazul în care durata necesara pentru identificarea si difuzarea informatiei solicitate depaseste 10 zile, raspunsul va fi

comunicat solicitantului în termenul de 30 de zile, cu condiția înștiințării acestuia, în scris, despre acest fapt în termenul de 10 zile.

(2) În cazul în care persoana solicită verbal informații de interes public, funcționarii din cadrul compartimentelor de informare și relații publice au obligația de a preciza condițiile și formele în care are loc accesul la informațiile de interes public și pot furniza pe loc informațiile solicitate. În cazul în care informațiile solicitate nu sunt disponibile pe loc, persoana este îndrumată să solicite în scris informația publică, urmând ca cererea să îi fie rezolvată în termenele prevăzute la alineatul (1).

(3) Solicitarea și obținerea informațiilor de interes public se pot realiza, dacă sunt întrunite condițiile tehnice necesare, și în format electronic.

Art.8. - În cazul în care solicitarea de informații de interes public implică realizarea de copii ale documentelor deținute de autoritatea sau instituția publică, costul serviciilor de copiere se suportă de solicitant, în condițiile legii.

Art.9. – Persoanele care efectuează studii și cercetări, în folos propriu sau în interes de serviciu, au acces la fondul documentaristic al autorității sau instituției publice, pe baza solicitării personale. Copiile documentelor deținute de autoritatea sau instituția publică se realizează în condițiile art.8.

Art.10. – (1) În situația în care informațiile solicitate sunt deja accesibile într-una din variantele prevăzute la art.4, alin.(2)., autoritatea sau instituția publică va comunica solicitantului, pe loc sau în cel mult 5 zile de la înregistrarea cererii, sursa cea mai adecvată pentru accesul la informația solicitată.

(2) În cazul în care solicitarea de informații de interes public vizează o informație inexistentă sau este adresată unei autorități sau instituții publice care nu deține informația respectivă, răspunsul va fi comunicat solicitantului în termenul prevăzut la art.7 alin. (1)., cu precizarea inexistenței informației solicitate sau indicarea autorității sau instituției publice competente în domeniul informațiilor de interes public vizat.

Art.11. Autoritățile sau instituțiile publice pot refuza, în condițiile legii, accesul la următoarele informații:

- a) informațiile din domeniul apărării naționale, siguranței și ordinii publice, numai dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, definite astfel prin lege specială;
- b) informațiile privind deliberările autorităților și instituțiilor publice, precum și cele care privesc interesele economice și politice ale României, numai dacă fac parte din categoria informațiilor clasificate, definite astfel prin lege specială;
- c) informațiile cu privire la datele personale ale cetățenilor, cu excepția cazurilor în care accesul la acestea este reglementat prin lege;
- d) informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere bunului curs al justiției, dreptului unei persoane de a beneficia de judecată dreaptă sau dreptului unei autorități sau instituții publice de a conduce o anchetă penală sau disciplinară

- e) informatiile a caror publicitate prejudiciaza masurile de protectie a tinerilor sau protectia mediului înconjurator;
- f) informatiile comerciale sau financiare a caror publicitate aduce atingere concurenței loiale;
- g) informatiile privind consultatiile juridice, daca sunt solicitate pentru a fi invocate în fata altei autoritati sau institutii publice, în cadrul unei proceduri administrative, sau în fata instantelor judecatoresti;
- h) informatiile care fac obiectul unor analize incomplete, cercetari, statistici care ar putea lua autoritatilor sau institutiilor publice prioritatea publicarii acestora.

Art.12. Informatiile care favorizeaza sau acopera încalcare a legii de catre o autoritate sau institutie publica nu pot fi incluse în categoria informatiilor clasificate si constituie informatii de interes public.

Art.13. – (1) În cazul în care o persoana se considera vatamata în drepturile sale, recunoscute de lege, prin refuzul nejustificat al unei autoritati sau institutii publice de a-i rezolva cererea referitoare la furnizarea unei informatii de interes public, aceasta se poate adresa instantei de contencios administrativ, în conditiile Legii contenciosului administrativ nr.29/1990.

(2) Se considera refuz nejustificat de rezolvare a cererii referitoare la o informatie de interes public si faptul de a nu se raspunde solicitantului în termenele prevazute la art.7 si art.10 alin.(1).

Sectiunea a 2-a. Dispozitii speciale privind accesul mass-media la informatiile de interes public

Art.14. – (1) Accesul mass-media la informatiile de interes public este garantat.

(2) Activitatea de culegere si difuzare a informatiilor de interes public desfasurata de mass-media constituie o concretizare a dreptului cetatenilor de a avea acces la orice informatie de interes public.

Art.15. – Pentru asigurarea accesului mass-media la informatiile de interes public, autoritatile si institutiile publice au obligatia de a desemna un purtator de cuvânt, de regula, din cadrul compartimentelor de informare si relatii publice.

Art.16. – (1) Autoritatile si institutiile publice au obligatia de a organiza periodic, de regula odata pe luna, conferinte de presa pentru aducerea la cunostinta a informatiilor de interes public.

(2) În cadrul conferintelor de presa, ziaristii au dreptul sa adreseze întrebări cu privire la orice informații de interes public.

Art.17. – (1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a acorda, fără discriminare, acreditarea jurnaliștilor.

(2) Acreditarea se acordă la cererea organismelor de presa, la două zile de la înregistrarea cererii.

(3) Autoritățile și instituțiile publice pot refuza acordarea acreditării sau pot retrage acreditarea unui jurnalist numai pentru motive întemeiate și care nu privesc opiniile exprimate în presa de respectivul jurnalist.

(4) Refuzul acordării acreditării și retragerea acreditării unui jurnalist se comunică în scris și nu afectează dreptul organismului de presa de a obține acreditarea pentru un alt organism.

Art.18. – (1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a informa mass-media în timp util asupra conferintelor de presa sau oricărui alte acțiuni publice organizate de acestea.

(2) Autoritățile și instituțiile publice nu pot interzice în nici un fel accesul mass-media la acțiunile publice organizate de acestea.

Art.19. – Mass-media nu au obligația de a publica informațiile furnizate de autoritățile sau instituțiile publice.

Capitolul III. Dispoziții tranzitorii și finale

Art.20. – (1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, autoritățile și instituțiile publice vor lua măsuri pentru punerea ei în aplicare

(2) – Ministerul Informațiilor Publice va prezenta Guvernului, în termenul prevăzut la alin.(1), planul de măsuri pentru sprijinirea autorităților și instituțiilor publice în organizarea și funcționarea compartimentelor de informare și relații publice, precum și în pregătirea și perfecționarea personalului din cadrul acestor structuri.

Art.21. – (1) În termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Informațiilor Publice, Ministerul Comunicațiilor și Tehnologiei Informațiilor și Ministerul Finanțelor Publice vor înainta Guvernului propuneri privind măsurile necesare pentru ca informațiile de interes public să devină disponibile, în mod progresiv, prin intermediul unor baze de date informatizate accesibile publicului la nivel național.

(2) Măsurile prevăzute la alin.(1) vor privi inclusiv dotarea autorităților și instituțiilor publice cu echipamente de tehnică de calcul adecvate.

Art.22. – Pe data intrării în vigoare a prezentei legi se abroga orice prevederi contrare.

Acesta lege a fost adoptată de Senat în sedinta din ..., cu respectarea prevederilor art.74 alin.(1) din Constitutia României.

PREȘEDINTELE SENATULUI

Nicolae Vacaroiu

Această lege a fost adoptata de Camera Deputatilor în sedinta din ..., cu respectarea prevederilor art.74 alin.(1) din Constitutia României.

PREȘEDINTELE CAMEREI DEPUTAȚILOR

Valer Dorneanu

Anexa 3: Proiectul discutat în Comisia de Cultura a Parlamentului în aprilie 2001

LEGE privind liberul acces la informațiile de interes public

Capitolul I. Dispoziții generale

Art. 1 – Accesul liber și neîngrădit al persoanei la orice informații de interes public, definite astfel prin prezenta lege, constituie unul din principiile fundamentale pe care se bazează relațiile dintre persoane și autoritățile publice, în conformitate cu Constituția României și documentele internaționale ratificate de Parlamentul României.

Art. 2. – în sensul prezentei legi:

a) prin *autoritate sau instituție publică* se înțelege orice autoritate sau instituție publică, precum și orice regiune autonomă, care utilizează resurse financiare publice și care își desfășoară activitatea pe teritoriul României, potrivit Constituției;

b) prin *informație de interes public* se înțelege orice informație care privește activitățile sau rezultă din activitățile unei autorități publice sau instituții publice, indiferent de suportul ori de forma sau modul de exprimare a informației;

c) prin *informație cu privire la datele personale* se înțelege orice informație privind o persoană fizică identificată sau identificabilă.

Capitolul II. Organizarea și asigurarea accesului la informațiile de interes public

Secțiunea 1. Dispoziții comune privind accesul la informațiile de interes public

Art. 3. – Asigurarea, de către autoritățile și instituțiile publice, a accesului la informațiile de interes public se face din oficiu sau la cerere, prin intermediul compartimentului pentru relații publice sau al persoanei desemnate în acest scop.

Art. 4. – (1) Pentru asigurarea accesului oricărei persoane la informațiile de interes public, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a organiza compartimente specializate de informare și relații publice sau de a desemna persoane cu atribuții în acest domeniu.

(2) Atribuțiile, organizarea și funcționarea compartimentelor de relații publice se stabilesc, pe baza dispozițiilor prezentei legi, prin regulamentul de organizare și funcționare al autorității sau instituției publice respective.

Art. 5. – (1) Fiecare autoritate sau institutie publica are obligatia de a comunica, din oficiu, urmatoarele informatii de interes public:

- a) actele normative care reglementeaza organizarea si functionarea autoritatii sau institutiei publice;
- b) structura organizatorica, atributiile departamentelor, programul de functionare, programul de audiente al autoritatii sau institutiei publice;
- c) numele si prenumele persoanelor din conducerea autoritatii sau institutiei publice si al functionarului responsabil cu difuzarea informatiilor publice;
- d) coordonatele de contact ale autoritatii sau institutiei publice, respectiv: denumirea, adresa, numerele de telefon, fax, adresa de E-mail si adresa paginii de Internet;
- e) sursele financiare, bugetul si bilantul contabil;
- f) programele si strategiile proprii;
- g) lista documentelor de interes public;
- h) lista categoriilor de documente produse si/sau gestionate, potrivit legii;
- i) modalitatile de contestare a deciziei autoritatii sau institutiei publice în situatia în care persoana se considera vatamata în privinta dreptului de acces la informatiile de interes public solicitate.

(2) Autoritatile si institutiile publice au obligatia de a publica si reactualiza, anual, un buletin informativ care va cuprinde informatiile prevazute la alin. (1).

(3) Autoritatile publice sunt obligate sa dea, din oficiu, publicitatii un raport periodic de activitate, cel putin, anual, care se publica în Monitorul Oficial al României, Partea a II-a.

(4) Accesul la informatiile prevazute la alin. (1) se realizeaza prin:

- a) afisare la sediul autoritatii sau institutiei publice ori publicare în Monitorul Oficial al României sau în mijloacele de informare în masa, în publicatii proprii, precum si în pagina de Internet proprie;
- b) prin consultarea lor la sediul autoritatii sau institutiei publice, în spatii special destinate acestui scop.

Art. 6. – (1) Orice persoana are dreptul de a solicita si de a obtine de la autoritatile si institutiile publice, în conditiile prezentei legi, informatiile de interes public.

(2) Autoritatile si institutiile publice sunt obligate sa asigure persoanelor, la cererea acestora, informatiile de interes public, solicitate în scris sau verbal.

(3) Solicitarea, în scris, a informatiilor de interes public cuprinde urmatoarele elemente:

- a) autoritatea sau institutia publica la care se adreseaza cererea;
- b) informatia solicitata, astfel încât sa permita autoritatii sau institutiei publice identificarea informatiei de interes public;
- c) numele, prenumele si semnatura solicitantului, precum si adresa la care se solicita primirea raspunsului.

Art. 7. – (1) Autoritatile si institutiile publice au obligatia de a raspunde în scris la solicitarea de informatii de interes public în termen de 10 zile sau dupa caz, în cel mult 30 de zile de la înregistrarea solicitarii, în functie de dificultatea, complexitatea, volumul lucrarilor documentare si urgenta solicitarii. în cazul în care durata necesara pentru identificarea si difuzarea informatiei solicitate depaseste 10 zile, raspunsul va fi comunicat solicitantului în maximum 30 de zile, cu conditia înstiintarii acestuia, în scris, despre acest fapt în termenul de 10 zile.

(2) Refuzul de comunicare a informatiilor solicitate se motiveaza si se comunica în termen de 5 zile de la primirea petitiilor.

(3) Solicitarea si obtinerea informatiilor de interes public se pot realiza, daca sunt întrunite conditiile tehnice necesare, si în format electronic.

Art. 8. – (1) Pentru informatiile solicitate verbal functionarii din cadrul compartimentelor de informare si relatii publice au obligatia de a preciza conditiile si formele în care are loc accesul la informatiile de interes public si pot furniza pe loc informatiile solicitate.

(2) în cazul în care informatiile solicitate nu sunt disponibile pe loc, persoana este îndrumata sa solicite în scris informatia publica, urmând ca cererea sa îi fie rezolvata în termenele prevazute la art. 7.

(3) Informatiile de interes public solicitate verbal se comunica în cadrul unui program minim stabilit de conducerea autoritatii sau institutiei publice, afisat la sediul acesteia, si care se va desfasura, obligatoriu, în timpul functionarii institutiei, incluzând si o zi pe saptamâna, dupa programul de functionare.

(4) Activitatile de registratura privind petitiile nu se pot include în acest program si se desfasoara separat.

(5) Informatiile de interes public solicitate, verbal, de mijloacele de informare în masa, vor fi comunicate, de regula, imediat, sau, în cel mult 24 de ore.

Art. 9. – (1) în cazul în care solicitarea de informatii implica realizarea de copii ale documentelor detinute de autoritatea sau institutia publica, costul serviciilor de copiere este suportat de solicitant, în conditiile legii.

(2) Daca, urmare a informatiilor primite, petentul solicita copii privind documentele aflate în posesia autoritatii publice, aceasta solicitare va fi tratata ca o noua petitie, raspunsul fiind transmis în termenele prevazute la art. 7 si 8. Costurile copiilor se suporta de solicitant, în conditiile legii.

Art. 10. – Nu este supusa prevederilor art. 7, 8 si 9 din prezenta lege activitatea autoritatilor si institutiilor publice de raspunsuri la petitii si de audiente, desfasurata potrivit specificului competentelor respectivelor autoritati, daca aceasta priveste aprobari, autorizari, prestari servicii si orice alte solicitari decât informatii de interes public.

Art. 11. – (1) Persoanele care efectueaza studii si cercetari, în folos propriu sau în interes de serviciu, au acces la fondul documentaristic al autoritatii sau institutiei publice, pe baza solicitarii personale, în conditiile legii.

(2) Copiile documentelor detinute de autoritatea sau institutia publica se realizeaza în conditiile art. 9.

Art. 12. – (1) Se excepteaza de la accesul liber si neîngradit al cetatenilor, prevazut la art. 2, urmatoarele informatii de interes public:

- a) informatiile din domeniul apararii nationale, sigurantei si ordinii publice, daca fac parte din categoriile informatiilor clasificate, potrivit legii;
- b) informatiile privind deliberarile autoritatilor, precum si cele care privesc interesele economice si politice ale României, daca fac parte din categoria informatiilor clasificate, potrivit legii;
- c) informatiile privind activitatile comerciale sau financiare, daca publicitatea acestora aduce atingere principiului concurentei loiale;
- d) informatiile cu privire la datele personale, daca accesul la acestea nu este reglementat prin lege;
- e) informatiile privind procedurile judiciare, daca publicitatea acestora aduce atingere unui proces echitabil, potrivit legii, dreptului unei persoane de a beneficia de judecata dreapta sau dreptul unei autoritati sau institutii publice de a conduce o ancheta penala sau disciplinara, ori daca dezvaluie surse confidentiale sau pune în pericol viata, integritatea corporala, sanatatea sau un interes legitim al unei persoane;
- f) informatiile a caror publicare prejudiciaza masurile de protectie a tinerilor.

(2) Raspunderea pentru aplicarea masurilor de protejare a informatiilor apartinând categoriilor prevazute la alin. (1) revine persoanelor si autoritatilor publice care detin astfel de informatii, precum si institutiilor statului abilitate prin lege sa asigure securitatea informatiilor.

Art. 13. - Informatiile care favorizeaza sau ascund încălcarea legii de catre o autoritate sau institutie publica nu pot fi incluse în categoria informatiilor clasificate si constituie informatii de interes public.

Art. 14. – (1) Informatiile cu privire la datele personale ale cetateanului pot deveni informatii de interes public numai în masura în care afecteaza capacitatea de exercitare a unei functii publice.

(2) Informatiile publice de interes personal nu pot fi transferate între autoritatile publice, decât în temeiul unui drept constitutional sau a unei obligatii legale, ori cu acordul scris al persoanei care are acces la acele informatii potrivit art. 2 din prezenta lege.

Sectiunea a 2-a. Dispozitii speciale privind accesul mijloacelor de informare în masa la informatiile de interes public

Art. 15. – (1) Accesul mijloacelor de informare în masa la informatiile de interes public este garantat.

(2) Activitatea de culegere si difuzare a informatiilor de interes public desfasurata de mijloacele de informare în masa constituie o concretizare a dreptului cetatenilor de a avea acces la orice informatie de interes public.

Art. 16. – Pentru asigurarea accesului mijloacelor de informare în masa la informațiile de interes public, autoritățile și instituțiile publice au obligația de a desemna un purtător de cuvânt, de regula, din cadrul compartimentelor de informare și relații publice.

Art. 17. – (1) Autoritățile publice au obligația de a organiza periodic, de regula, o dată pe luna, conferințe de presă pentru aducerea la cunoștință a informațiilor de interes public.

(2) În cadrul conferințelor de presă, autoritățile publice sunt obligate să răspundă cu privire la orice informații de interes public.

ART. 18. - (1) *AUTORITĂȚILE PUBLICE AU OBLIGAȚIA DE A ACORDA, F+R+ DISCRIMINARE,*

ACREDITAREA ZIARIȘILOR ȘI A REPREZENTANȘILOR MIJLOACELOR DE INFORMARE ÎN MASA.

(2) Accreditarea se acordă la cerere, în termen de 2 zile de la înregistrarea acesteia.

(3) Autoritățile publice pot refuza acordarea acreditării sau pot retrage acreditarea unui ziarist numai pentru fapte care împiedică desfășurarea normală a activității autorității publice și care nu privesc opiniile exprimate în presa de respectivul ziarist, în condițiile și limitele legii.

(4) Refuzul acordării acreditării și retragerea acreditării unui ziarist se comunică în scris și nu afectează dreptul organismului de presă de a obține acreditarea pentru un alt ziarist.

Art. 19. – (1) Autoritățile și instituțiile publice au obligația de a informa mijloacele de informare în masa, în timp util, asupra conferințelor de presă sau oricăror alte acțiuni publice organizate de acestea.

(2) Autoritățile și instituțiile publice nu pot interzice, în nici un fel, accesul mijloacelor de informare în masa la acțiunile publice organizate de acestea.

(3) Autoritățile publice, care sunt obligate, prin legea proprie de organizare și funcționare, să desfășoare activități specifice în prezența publicului, sunt obligate să permită accesul presei la acele activități, difuzarea materialelor obținute de ziaristi urmând să țină seama doar de deontologia profesională.

Art. 20. – Mijloacele de informare în masa nu au obligația de a publica informațiile furnizate de autoritățile sau instituțiile publice.

Capitolul III. Sancțiuni

Art. 21. – (1) Refuzul explicit sau tacit al unei persoane fizice, angajată a unei autorități sau instituții publice, de a aplica oricare dintre prevederile prezentei legi constituie o încălcare a liberului acces la informațiile de interes public și atrage răspunderea disciplinară a celui vinovat.

(2) Împotriva refuzului amintit la alin. (1) se poate depune reclamație la conducătorul autorității sau instituției publice respective, în termen de 30 de zile de la luarea la cunoștință de către persoana lezată.

(3) Daca, dupa cercetarea administrativa, reclamatia se dovedeste întemeiata, raspunsul se transmite persoanei lezate, în termen de 15 zile de la depunerea reclamatiei si va contine atât informatiile de interes public solicitate initial, cât si mentionarea sanctiunilor disciplinare luate împotriva celui vinovat.

Art. 22. – (1) în cazul în care o persoana se considera vatamata în drepturile sale recunoscute de lege, aceasta poate face o plângere la tribunalul în raza teritoriala a careia se afla domiciliul sau sediul acesteia. Plângerea se face în termen de 30 de zile de la expirarea termenului prevazut la art. 7.

(2) Instanta poate obliga autoritatea sau institutia publica sa furnizeze informatiile de interes public solicitate si poate dispune plata unor daune morale si/sau patrimoniale.

(3) Hotarârea tribunalului este supusa recursului.

(4) Decizia curtii de apel este definitiva si irevocabila.

(5) Atât plângerea, cât si apelul, se judeca în instante, în procedura de urgenta.

Capitolul IV. Dispozitii tranzitorii si finale

Art. 23. – (1) în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, autoritatile si institutiile publice vor lua masuri pentru punerea ei în aplicare.

(2) Guvernul va aproba, prin hotarâre, planul de masuri elaborat de Ministerul Informatiilor Publice, în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, pentru sprijinirea autoritatilor si institutiilor publice în organizarea si functionarea compartimentelor de informare si relatii publice, precum si în pregatirea si specializarea personalului din cadrul acestor structuri.

Art. 24. – (1) în termen de 60 de zile de la intrarea în vigoare a prezentei legi, Ministerul Informatiilor Publice, Ministerul Comunicatiilor si Tehnologiei Informatiilor si Ministerul Finantelor Publice vor înainta Guvernului propuneri privind masurile necesare pentru ca informatiile de interes public sa devina disponibile, în mod progresiv, prin intermediul unor baze de date informatizate accesibile publicului la nivel national.

(2) Masurile prevazute la alin. (1) vor privi, inclusiv, dotarea autoritatilor si institutiilor publice cu echipamentele de tehnica de calcul adecvate.

Art. 25. – Pe data intrarii în vigoare a prezentei legi se abroga orice prevederi contrare.

Anexa 4: Legea Accesului la Informatie din Slovacia

AMERICAN BAR ASSOCIATION, CENTRAL AND EAST EUROPEAN LAW

INITIATIVE

A Project Developed by the Section of International Law and Practice

ACT ON FREE ACCESS TO INFORMATION

ZÁKON O SLOBODNOM PRÍSTUPE K INFORMÁCIÁM

THE NATIONAL COUNCIL OF THE SLOVAK REPUBLIC

Act on Free Access to Information and Amendments of Certain Acts

(The Freedom of Information Act)

Article I

The National Council has passed the following act:

§1

Subject of the Act

This act shall regulate the terms, procedure and scope of free access to information.¹⁴

§2

Obligees

(1) The entities obliged to provide access to information under this Act (hereinafter the “Obligees”) shall be state agencies, municipalities, as well as legal entities and natural persons that have been given the power by law to make decisions on the rights and responsibilities of natural persons or legal entities in the area of public administration, and that obligation applies only within the scope of their decision-making power.

(2) Legal entities established by law and legal entities established by a state agency or

¹⁴ Article 26 of the Constitution of the Slovak Republic, Article 45 of the Constitution of the Slovak Republic, Article 34 of the Constitution of the Slovak Republic; Article 35 of the Bill of Fundamental Rights and Freedoms.

municipality under a special law shall also be Obligees.¹⁵

- (3) Legal entities established by Obligees in accordance with Section 1 and 2 that manage public funds or operate with state property or the property of municipalities shall also be the Obligees.
- (4) A special law¹⁶ may also instruct other legal or natural entities to provide access to information.

§3

- (1) Everybody shall have the right of access to information that the Obligees have available.**
- (2) Any Obligee under §2, Section 3 shall disclose only information pertaining to the management of public funds and utilization of state property or the property of municipalities; and information on the content, performance of any concluded agreements and activities carried out on the basis of any concluded agreement.

§4

Definitions of Certain Terms

- (3) Access to information shall be provided without any need to prove legal or other reason or interest for which information is required.
-
- (1) An Applicant shall mean any natural or legal person requesting access to information.
 - (2) A mass access to information shall mean access of unlimited number of Applicants by means of telecommunication,¹⁷ especially through the internet.
 - (3) Disclosed information shall mean information that may be repeatedly searched and retrieved by anybody, especially information published in the press or issued on a different data carrier that enables recording and storing of information; or is displayed on a freely accessible official notice board; or is accessible via any device enabling mass access to information; or available in a public library.¹⁸
 - (4) Associated information shall mean any information closely related with the requested information, mainly information on its existence, origin, number, reason for denial to provide information, period of denial of information and the date of its reexamination.
-

¹⁵ Paragraphs 21 to 24 of Act 303/1995 of the National Council of the Slovak Republic on Budgetary Rules, as amended.

¹⁶ E.g. Act 162/1995 on Real Estate Registry sCadastrat, as amended; Act 149/1975 on Archiving, as amended.

¹⁷ §1, Section 4a) of Act 110/1964 on Telecommunication, as amended.

¹⁸ Act 53/1959 on Integrated System of Libraries, as amended.

§5

Mandatory Disclosure of Information**(1) Each Obligee under §2, Section 1 and §2, Section 2 shall disclose the following information:**

- a) the mode smethodt of establishment of the Obligee, its powers and competencies and a description of its organizational structure,
- b) place, time and manner of obtaining information; information on where sappropriatet application, motion, proposal, complaint or any other filing may be filed,
- c) place, period and procedure for filing a legal remedy and possibilities of judicial review of the Obligee's decision resolution, including explicit statement of requirements that must be observed,
- d) procedure that must be followed by the Obligee in disposing of all applications, motions and filings, including corresponding deadlines that must be adhered to,
- e) a list of regulations, guidelines, instructions and interpretations governing Obligee's actions or decision-making; or regulating the rights and responsibilities of natural persons and legal entities in relation to the Obligee,
- f) scale of administrative charges¹⁹ collected by the Obligee for administrative actions; and charges for providing access to information,

(2) The National Council of the Slovak Republic shall disclose:

- a) dates of its sessions and the sessions of its committees and draft session agendas,
- b) minutes from public sessions,
- c) copies of acts submitted sto the National Councilt within three days after their filing with the Office of the National Council,
- d) copies of acts passed sby the National Councilt within three days after the third reading,
- e) information on the attendance of MPs at the sessions of the National Council and the sessions of its committees within three days after their end,
- f) information on voting of MPs after each session of the National Council of the Slovak Republic, with the exception of secret voting and voting at a closed session,

(3) The Office of the President of the Slovak Republic shall disclose:

- a) the program and results of business trips of the President, receptions by President and places of his stays,
 - b) signing of any act or its return to the National Council of the Slovak Republic,
 - c) presentation of awards,
-

¹⁹ Act 145/1995 of the National Council of the Slovak Republic on Administrative Charges, as amended.

-
- d) designation or removal of a state official and acceptance of resignation,
 - e) any pardon, mitigation or removal of any sanction and any ordinance not to start or interrupt in criminal prosecution,
 - f) organizational structure and number of employees of the Office of the President of the Slovak Republic.
- (4) The Government of the Slovak Republic shall disclose the copies of materials (proposals, reports, analyses) submitted at the Government sessions and any adopted resolutions, including their supplements.
- (5) The ministries, other central bodies of state administration and bodies of local state administration shall disclose materials of programmatic, concept and strategic nature and the draft rules of law upon their release for inter-ministerial commentary period.
- (6) Provisions under Section 2 shall apply appropriately to disclosure of information by municipal councils, city councils and local councils²⁰.

§6

- (1) Information under §5 shall be disclosed in a way enabling mass access. This obligation shall not apply to natural persons and the municipalities which do not have the status of a city.²¹
- (2) Information under §5 shall be disclosed in the seat of the Obligee and all its workplaces on a publicly accessible place.
- (3) Obligees that operate information systems²² shall disclose information contained therein on a freely accessible internet page, unless disclosure of this information is prohibited by a special act.²³ Such disclosure shall not be a violation of special regulations.
- (4) Obligees may also disclose information under the above sections in other ways. In addition to information disclosed under the above sections, the Obligee may also disclose other information.
- (5) In municipalities stipulated by a special act²⁴ the Obligee shall disclose information also in the language of national minorities.
- (6) Provisions of §8 to §12 shall apply to any restrictions on disclosure of information.

§7

Obligation to Refer to Publicized Information

²⁰ Act 369/1990 on Municipalities, as amended.

²¹ §22 of Act 369/1990 on Municipalities.

²² Act 52/1998 on Protection of Personal Data in Information Systems.

²³ E.g. Commercial Code, Act 162/1995 on Real Estate Registry (Cadastré) and on Registration of Proprietary and Other Rights to Real Estates, as amended by Act 222/1996; Ordinance 100/1993 of the Government of the SR on Commercial Gazette, as amended by Ordinance 50/1998; Act 83/1990 on Association of Citizens, as amended by Act 300/1990, Act 513/1991 and Act 62/1993; Act 207/1996 of the National Council on Foundations, as amended by Act 147/1997.

²⁴ Act 184/1999 of the National Council of the Slovak Republic on the Use of Languages of Minorities.

-
- (1) **Should the applicant request information that has already been disclosed, the Obligee may, instead of providing the information, forthwith, but not later than within five days, inform the applicant on how to find and retrieve such disclosed information.**

Limitations of the Access to Information

- (2) Should the applicant insist on having access to previously disclosed information, the Obligee shall provide it. In such event, the period for providing access to information shall commence on the day the applicant stated it insists on a direct access to information.
-

§8

Protection of Classified Facts

If the requested information has been classified in accordance with the law as a state or professional secret, or as a fact subject to protection of information by encryption,²⁵ and the applicant has no authorization, the Obligee shall not provide such information, but shall reference to the appropriate legal statute.

§9

Protection of Person and Personal Data

- (1) **Information relating to person and privacy of a natural person, personal letters, pictures and representations, as well as any image and sound recordings relating a natural person or its personal expressions, shall be provided by the Obligee only if so stipulated in a special act or with a prior consent of the person affected. Should the affected person be dead, consent may be given by a close person.²⁶ Provisions of special regulations shall not be hereby affected.²⁷**
- (2) Information on personal data of a natural person that is processed by information system under the conditions set by a special act²⁸ shall be provided by the Obligee only if it is stipulated by a special act or upon prior written consent of the person affected. Should the person affected not have legal capacity, the consent may be given by an appropriate legal representative.²⁹ Should the affected person be dead, consent may be given by a close person.¹³
-

²⁵ Act 100/1996 of the National Council of the Slovak Republic on Protection of the State Secret, Professional Secret, Code Protection of Information; §38 of Act 21/1992 on Banks, as amended; §122 of the Criminal Code, §23 of Act 511/1992 on Administration of Taxes and Fees and on Changes in the System of Territorial Financial Agencies, as amended.

²⁶ §116 of the Civil Code.

²⁷ §11 to 16 of the Civil Code.

²⁸ Act 25/1998 on the Protection of Personal Data in Information Systems.

²⁹ §26 to 30 of the Civil Code.

§10

Protection of trade secret

- (1) The Obligee shall not disclose any information classified as a trade secret.³⁰**
- (2) Disclosure of the following information shall not be deemed as a violation or jeopardizing a trade secret:
- a) information related to a significant impact on health of the population, world cultural and natural heritage,³¹ environment, including biological diversity and ecological stability,³²
 - b) information on environmental pollution,³³
 - c) information obtained through public funds or relating to the use of public funds or state or municipal property,
 - d) information on state assistance³⁴ and information under §3, Section 2.

§11

Other Limitations on the Right to Information

- (1) The Obligee shall limit disclosure of information or not provide information, if
- a) information was obtained from a person not required by law to provide information, who upon notification of the Obligee instructed the Obligee in writing not to disclose information. If the person authorized to give consent for disclosure of information fails to reply within 7 days upon notification, it shall be deemed that the person consented to disclosure of information. The person must be informed of the consequences in the notification,
 - b) information is to be disclosed under a special act,³⁵ and if it is to be disclosed under such law within a period set in advance; and not later than such period,
 - c) it may violate intellectual property rights under a special law,³⁶ except if the author consented to the disclosure of information upon notification of the Obligee,
 - d) it concerns the decision-making power of the courts and law enforcement

³⁰ §17 to 20 of the Commercial Code.

³¹ Notification of the Federal Ministry of Foreign Affairs 159/1991 on Conclusion of the Treaty on Protection of the World Cultural and Natural Heritage.

³² Notification of the Ministry of Foreign Affairs of the Slovak Republic 34/1996 on Conclusion of the Treaty on Biological Diversity.

³³ §8, Section 1 of Act 17/1992 on Environment.

³⁴ Act 231/1999 of the National Council of the Slovak Republic on State Assistance.

³⁵ E.g. Act 322/1992 on State Statistics; Act 81/1992 on Czecho-Slovak Press Agency of the Slovak Republic.

²² Například zákon c. 322/1992 Zb., o štátnej štatistike; zákon c. 81/1992 Zb. o Cesko-slovenskej tlačovej kancelárii Slovenskej republiky.

³⁶ E.g. Act 383/1997 of the National Council of the Slovak Republic, Author's Rights, Act 527/1990 on Inventions of Industrial Designs and Patents, Act 478/1992 on Utility Designs, Act 132/1989 on the Protection of Rights to New Breeds of Plants and Animals, Act 529/1991 on the Protection of Topography of Semiconductors.

bodies,³⁷

- e) it concerns the place of habitat of endangered species of plants and animals, minerals and fossils and there is a threat of inappropriate destruction, damage or disturbance.
- (2) The provision of subsection a) shall not apply with respect to information obtained through public funds or information concerning the use of these funds or information concerning the use of state or municipal property.
- (3) If in order to carry out tasks under special act³⁸ the Obligee obtained information from a third party which is subject to non-disclosure rules or other limitations protecting information from being publicized or abused but the information may be provided under this Act, the Obligee shall provide only that information which is directly connected with its tasks.

§12

Terms of Limitation

The Obligee shall exercise any limitation of the right to information by providing all requested information including all associated information, after excluding information stipulated by law. The entitlement to refuse information shall only last as long as the reasons for non-disclosure exist.

§13

Disclosure of Information upon Request

Disclosure of information under this Act shall not be deemed as a violation of confidentiality rules stipulated in special act.³⁹

§14

Disclosure of Information Request

- (1) The request may be filed in writing, orally, by telephone, fax, e-mail or any other technically reasonable way.**
-

³⁷ E.g. Act 141/1961 on Criminal Court Procedure, Act 99/1963 on Civil Court Procedure, Act 335/1991 on Judges and Courts, Act 38/1993 on Organization of the Constitutional Court of the Slovak Republic, as amended.

³⁸ E.g. Act 314/1996 of the National Council of the Slovak Republic on Prosecution, as amended, Act 71/1986 on Slovak Trade Inspection, as amended, Act 126/1985 on Fire Protection.

³⁹ E.g. §73, Section 2b) of Act 65/1965, the Labor Code, as amended, §34, Section 4 of Act 229/1992 on Commodity Exchange, as amended, §10, Section 2 of Act 124/1992 on Military Police, §54, Section 3 of Act 335/1991 on Courts and Judges, as amended, §15, Section 3 of Act 38/1993 on the Organization of the Constitutional Court of the Slovak Republic, on the Proceedings before the Constitutional Court and on the Status of its Justices, as amended, §16 of Act 39/1993 on the Supreme Audit Office, §12, Section 1 of Act 180/1996, the Tariffs Act, as amended, §40 and 41 of Act 566/1992 on the National Bank of Slovakia, as amended, §11, Section 2k) of Act 10/1996 on Audit in the State Administration, §80, Section 1 of Act 171/1993 on Police Forces, as amended.

-
- (2) It must be clear from the Request what Obligees it is addressed to, who filed it, what information it concerns and what way of disclosure the Applicant suggests.
 - (3) Should the request fail to meet the requirements stipulated in Section 2, the Obligees shall notify the Applicant without any delay to complete the incomplete request in a period of not less than seven days. The Obligees shall instruct the Applicant on how to complete the request. If the Applicant fails to complete the request despite the Obligees' notice and information cannot be provided due to such deficiency, the Obligees shall table the request.
 - (4) The request is deemed filed on the day the Obligees with appropriate competence was notified.
 - (1) Upon request, the Obligees shall confirm in writing the filing of the request and shall give an estimated cost of disclosure of information.

§15

Request Assignment

- (1) If the Obligees does not have the requested information available and knows where it is possible to obtain the information, it shall pass on the request within five days to the Obligees that has the requested information available, otherwise it shall reject the request by a resolution (§18).
- (2) The Applicant shall be notified of the passing on of the request by the Obligees without delay.
- (3) The period for request disposition shall commence anew on the day the Obligees obtained the passed on request.

§16

Disclosure of Information Upon Request

- (1) Information shall be disclosed mainly orally, by inspection of files, including the possibility to make a copy or notes, by transfer of data to a data carrier, disclosure of copies of original with requested information, by telephone, fax, mail or email. If it is not possible to provide information in a way requested by the Applicant, the Obligees and the Applicant shall agree on a different way of providing the information.
- (2) The Obligees shall enable anybody to make copies, notes or abstracts from files and documents without any requirement to prove legal or any other interest.
- (3) The Obligees shall take measures to prevent violation of obligations under §8 to 12 by inspection of documents.

§17

Request Disposition Periods

- (1) The Obligees shall dispose of the request for information without undue delay, but not later than ten days after filing of the request or after any missing requirements in the request are completed (§14, Section 2 and 3) unless stipulated otherwise herein.
- (2) The Obligees may extend the period (Section 1) for serious reasons by a maximum of

ten days. The following shall be deemed serious reasons:

- a) seeking and gathering of requested information at a location not in the seat of the Obligee disposing of sprocessingt the request,
 - b) seeking and gathering of a large amount of separate or differing information requested in a single request,
 - c) justifiable technical problems related to the search and disclosure of information that are expected to be removed within the extended period
- (3) The Obligee shall notify the Applicant of the extension of the period without delay, not later than before the termination of the period (Section 1). The Obligee shall state the reasons leading to the extension of the period in the notice.

§18

Request Disposition and Resolution

- (1) If the Obligee provides the required information to the Applicant to the extent and by the manner under §16 within the period stipulated by law, the Obligee shall issue a resolution that is to be recorded in a file. No appeal is possible against this resolution.
- (2) If the Obligee fails to satisfy the request, even partially, it shall issue a resolution to that effect within the period stipulated by law. The Obligee shall not issue the resolution if the request was carried over (§16, Section 3).
- (3) If the Obligee failed to provide information within the period set for disposition of the request, or to issue a resolution or provide access to the information, it shall be deemed that the Obligee issued a resolution denying information. The third day after the termination of the period set for request disposition shall be deemed to be the delivery day of the resolution (§17).
- (4) If the Obligee (§2, Section 3) fails to satisfy the request, even partially, it shall file a motion with the person that established the Obligee, or with whom the Obligee made an agreement on environmental tasks, requesting that a resolution (Section 2) is issued.

§19

Remedies

- (1) Parties to the proceeding may file an appeal against the Obligee's resolution rejecting to disclose requested information within 15 days from the delivery of such resolution or lapse of the period for request disposition under §17. The appeal shall be filed with the Obligee that issued or should have issued the resolution.
- (2) The decision on the appeal against decision of the Obligee shall be made by the superior of the Obligee that issued or should have issued the decision. If it is a decision of the municipal office, the decision on the appeal shall be made by the mayor. It shall be possible to file an extraordinary remedy against the decision of the central body of state administration, which will be decided by the head of the central body of state administration.
- (3) The appellate body shall make the decision within 15 days from the delivery of the

appeal by the Obligee. If the appellate body makes no decision within this period, it shall be deemed that it issued a resolution rejecting the appeal and confirming the appealed decision; the second day after the lapse of the period for issuing of resolution shall be deemed to be the delivery day of this resolution.

- (4) The resolution rejecting the application can be examined in a court proceeding under a special law.⁴⁰

§20

Registration of Requests

The Obligee shall keep a registry of requests in order to provide data necessary to review the process of request disposition and data on most frequently requested information. The registry shall contain mainly the following data:

- a) the date of filing of the request,
- b) information requested and the requested way of disclosure,
- c) the disposition of request (provision of information, resolution or request assignment),
- d) filing of an appeal.

§21

Costs

- (1) Information shall be provided free of charge, with the exception of the payments not higher than the cost of material for reproduction, cost of technical carriers and delivery of information to the Applicant.
- (2) The Obligee may forgive the charges,
- (3) The details on the costs of disclosure shall be regulated by a generally binding regulation of the Ministry of Finance of the Slovak Republic,
- (4) Any payments shall be the income of the Obligee.

§22

Transitional and Final Provisions

- (1) Unless stipulated otherwise herein, general provisions on administrative proceedings shall apply to the proceedings under this law.⁴¹
- (2) Disclosure of information from state archives shall be governed by a special regulation.⁴²

§23

Terminating Provisions

Act 171/1998 of the National Council on Free Access to Environmental Information

⁴⁰ §244 at seq. of Act 99/1963 on Civil Court Procedure, as amended.

⁴¹ Act 71/1967 on Administrative Proceeding.

⁴² Act 149/1975 of the Slovak National Council on Archiving, as amended.

shall be revoked.

Article II

Act 327/1990 on Offenses, as amended by Act 524/1990, Act 295/1992, Act 266/1992, Act 511/1992, Act 237/1993, Act 42/1994, Act 248/1994 Coll., 249/1994 Coll., Act 250/1994 Coll., Act 202/1995 Coll., Act 207/1995 Coll., Act 265/1995 Coll., Act 285/1995 Coll., Act 160/1996 Coll., Act 168/1996 Coll., Act 143/1998 Coll. and Act 319/1998 Coll., shall be amended as follows:

1. §42a shall be inserted after §42 as follows:

„§42a

Violation of the Right to Information

- (1) Any person knowingly issuing or disclosing untrue or inaccurate information; or violating any obligation stipulated in a special act^{3a)}; or causing a violation of the right to information by issuing a decision, order or any other measure, shall be guilty of an offense.
- (2) A fine up to SKK 50.000 may be imposed for an offense under Section 1 and relevant activity banned for up to two years.

The footnote 3a shall read:

“^{3a)} Act .../2000 on Free Access to Information, as amended (Freedom of Information Act).”

2. In §68, Section 1, phrase “§42a and” shall be inserted after the words “as well as offenses under”.

Article III

Act 145/1995 of the National Council on Administrative Charges, as amended by the following acts: Act 123/1996, Act 224/1996 Coll., Act 70/1997 Coll., Act 1/1998 Coll. and Act 232/1999, shall be amended as follows:

§4, Section 2e) shall read:

„e) on free access to information“

Article IV

Act 287/1994 of the National Council of the Slovak Republic on Protection of Nature and Country, as amended by Act 222/1996, shall be amended as follows:

Sections 2 and 3 of §49 shall be omitted. Numbering of Section 1 shall be omitted.

Article V

Act 17/1992 on Environment, as amended by Act 127/1994 and Act 287/1994 shall be amended as follows:

Following §33a and §33b shall be inserted after §33 that shall read, including the headings:

Special provisions on environmental information

§33a

Disclosing Information on Environmental Pollution

- (1) Any natural person licensed to carry out business or legal entity obliged under special regulations, or resolutions based on such regulation, to measure the amount of specified emissions into the air or water or watch; or to measure any other impacts on environment by a facility run by such person, shall disclose the results of these measurements and observations in generally comprehensible form and on a generally easily accessible place on a regular basis not later than ten days after the end of each month when such obligation applied and disclose a summary not later than 30 days after the end of a calendar year.
 - (2) It must be clear from the publicized results of measurements and observations what was the extent of the pollution of environment by the facility and what was the relation of the measured values to the legal or permitted limits.
 - (3) A natural person with a business license or a legal entity that gravely endangered or caused damage to the environment, especially as a result of any accident of the facility, fire or traffic accident shall inform the public without any delay. The information shall include, to the extent known, a brief description of the incident, its causes, extent of damage or danger to the environment or its individual parts and adopted measures. The form and extent of publicized information shall correspond with the type, seriousness and extent of danger or damage to the environment and capacity of the Obligee.
 - (4) Observance of the obligation under Section 3 shall not affect the disclosure obligation or any other obligations under special acts.²⁾
-
-

§33b

State of Environment Report

- (1) The Ministry of Environment of the Slovak Republic shall annually publish a report on the state of the environment in the Slovak Republic. Appropriate central bodies of the state administration of the Slovak Republic³⁾ shall provide the Ministry any necessary materials.
- (2) The Ministry shall publish the report under Section 1 not later than by December 15 of the following year. Appropriate central bodies shall provide the materials not later than by August 31 of the following year.
- (3) The report under Section 1 shall be accessible at the Ministry of Environment of the Slovak Republic, at the Slovak Inspection of Environment, as well as at the regional and district offices.

2. The footnotes to references 2 and 3 shall read:

²⁾ E.g. §5 of Act 51/1988 of the National Council on Mining Activities, Explosives and the State Mining Administration, as amended by Act 499/1991 of the National Council, §7, Section 1b) of the Act 309/1991, as amended by Act 148/1994 of the National Council, §8 of Act 330/1996 of the National Council on Safety and Health Protection at

Work, §51 of Act 315/1996 of the National Council on Traffic on Land Thoroughfares.

³⁾ Act 347/1990 of the National Council on Organization of Ministries and Other Central Bodies of the State Administration of the Slovak Republic, as amended.”

Article VI

This Act shall become effective on January 1st, 2001.

Anexa 5: Repere în legislația comparată privind accesul la informație

Dreptul la accesul liber la informație a fost definit ca instrumental în realizarea oricărui alt drept, poziția importantă pe care acesta o ocupă atât în documentele internaționale cât și în legislația statelor cu tradiții democratice constituind cel mai relevant exemplu.

Articolul 19 din **Declarația Universală a Drepturilor Omului** arată ca “*Orice persoană are dreptul la libertatea de opinie și de exprimare, ceea ce implică dreptul de a nu fi tulburat pentru opiniile sale și acela de a alege, de a primi și de a răspândi, fără a se tine seama de granițe, informații și idei prin orice mijloc de exprimare.*”

În mod similar, **Pactul Internațional cu privire la Drepturile Civile și Politice** stabilește în Articolul 19.2. ca “*Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare; acest drept cuprinde libertatea de a alege, de a primi și de a răspândi informații și idei de orice fel, indiferent de frontiere, sub formă orală, scrisă, tipărită ori artistică, sau prin orice alt mijloc la alegerea sa. (3) Exercițierea libertăților prevăzute (...) comportă datorii și răspunderi speciale. În consecință, ea poate fi supusă anumitor limitări, care trebuie însă stabilite în mod expres prin lege și care sunt necesare: a) respectării drepturilor sau reputației altora; b) apărării securității naționale, ordinii publice, sănătății sau moralității publice*”.

Un regim similar este consacrat la nivel european prin articolul 10 din **Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale**: “(1) *Orice persoană are dreptul la libertatea de exprimare. Acest drept cuprinde libertatea de opinie și libertatea de a primi sau de a comunica informații ori idei fără amestecul autorităților publice și fără a se ține seama de frontiere (...)* (2) *Exercițierea acestor libertăți ce comportă îndatoriri și responsabilități poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau sancțiuni prevăzute de lege, care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau a moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești*”.

În lume aproximativ 40 de țări au adoptat legislație privind accesul la informație, alte zeci sunt pe cale să adopte asemenea prevederi. În fiecare dintre aceste cazuri s-a încercat identificarea celor mai potrivite formule pentru societățile respective. Astfel, țările nordice se remarcă prin garantarea, în mod tradițional, a unui regim de deschidere și transparență a guvernului. Primul act legislativ care garantează libertatea de informație a fost promulgat de Rikstag-ul suedez (Parlamentul) în 1766, Legea Accesului la

Documentele Publice prevedea ca documentele oficiale “vor fi puse imediat la dispozitia oricui le solicita, la cerere, în mod gratuit.”⁴³ În prezent, în Suedia, Legea pentru Libertatea Presei este încorporată în Constituție.⁴⁴ Deciziile autoritatilor publice în sensul refuzului liberului acces la documente oficiale pot fi apelate în fata instanțelor administrative și a Curtii Supreme de Contencios. Atributii în sensul monitorizării libertății de informație are și Avocatul Poporului.

În Danemarca, accesul la informațiile publice este reglementat de Legea Accesului la Informație și de Legea Accesului la Dosarele Administrației Publice dar tendința actuală este de amendare a acestor acte în sensul Directivei U.E. 95/46.⁴⁵ În Finlanda, legea Publicității (Actelor Publice) a intrat în vigoare în 1999,⁴⁶ și asigură dreptul universal la acces la orice document produs de o agenție guvernamentală, sau trimis sau primit de o astfel de instituție.

Legea Accesului Publicului la Informații Oficiale, din 1991,⁴⁷ În Olanda, operează cu prezumția fundamentală ca documentele create de un organ al statului trebuie să fie la dispoziția tuturor și ca accesul la informație poate fi limitat, În mod excepțional, În cazurile în care informația are ca obiect relațiile internaționale, interesul economic sau financiar al statului, investigarea actelor criminale sau viața intimă. Excepțiile nu sunt absolute, în toate aceste cazuri, valorile protejate sunt evaluate în raport cu interesul în a da publicității informația respectivă.

Legea Accesului Public la Documente din Administrația Publică în Norvegia garantează accesul larg la documente încă din 1971.⁴⁸ Legea nu este însă aplicabilă și Parlamentului (Storting), Avocatului Poporului sau altor instituții în subordinea Parlamentului și permite limitări în ceea ce privește documentele a căror publicitate ar putea fi în detrimentul securității țării, al apărării naționale sau al relațiilor cu alte state sau cu organizații internaționale sau sunt calificate drept confidentiale dat fiind interesul în managementul financiar, minutele Consiliului de Stat, plângerile, rapoartele și alte documente care tin de încălcarea legii, răspunsurile la examene sau la teste similare.

În Belgia există legislație care reglementează accesul liber la informație precum și accesul la documente administrative, atât la nivel național cât și la nivel local și la nivelul regiunilor. Fiecare jurisdicție a stabilit câte o comisie pentru accesul la documente administrative care monitorizează respectarea legii.⁴⁹

⁴³ Wayne Madsen, *Handbook of Personal Data Protection* (London: Macmillan; New York: Stockton Press, 1992).

⁴⁴ http://www.riksdagen.se/arbetar/grundbok_en/FPA02.htm#E11E27.

⁴⁵ Lov nr 572 af 19 desember 1985 om offentlighed i forvaltningen).

⁴⁶ Act on the Openness of Government Activities, <http://www.om.fi/1184.htm>.

⁴⁷ Act din 31 October 1991, conținând reglementări privind accesul publicului la informația autoritatilor publice.

⁴⁸ The Freedom of Information Act of 1970 (Lov om offentlighet i forvaltningen av 19 juni 1970 nr 69). Modificat de Act No. 47 of 11 June 1982 and Act no. 86 of 17 December 1982 and Act of 10 January 1997 No. 7. <http://www.ub.uio.no/ujur/ulovdata/lov-19700619-069-eng.pdf>.

⁴⁹ Loi du 11 avril 1994 relative à la publicité de l'administration Law, la loi du 12 novembre 1997 relative à la publicité de l'administration dans les provinces et les communes.

În Canada, Legea privind Accesul la Informație asigură dreptul la informații deținute de sectorul public federal.⁵⁰ Legea are ca beneficiar orice persoană fizică sau juridică prezentă în Canada și instituie un Birou al Comisarului pentru Informații care poate investiga cazurile care i se aduc la cunoștință și face recomandări.⁵¹ În cazul în care solicitantul este nemulțumit de răspunsul pe care Comisarul îl da plângerii sale, se poate adresa instanțelor federale care pot analiza situația pe fond și poate emite decizii definitive, obligatorii.

Două legi din Franța asigură un acces corect la informațiile instituțiilor publice. Toate informațiile pot fi accesate cu excepția celor care privesc deliberările guvernamentale interne, siguranța națională, informația privind datele personale protejate de legea privind protecția informației, secretele comerciale și alte documente protejate de lege.⁵² Legea nu se aplică documentelor deținute de Consiliul de Stat sau de alte curți. Instituția responsabilă de aplicarea acestor legi este Comisia de acces la documentele administrative.⁵³

În Portugalia Legea 65/93, din 26 august 1993 garantează accesul la documentele guvernamentale indiferent de formă în care s-ar afla acestea. Accesul la documente poate fi restrâns pe motive de securitate națională sau internațională, bunul mers al justiției și dreptul la viața intimă privată. Buna implementare a legii este asigurată de Comisia pentru Accesul la Documente Administrative (CADA), o Agenție parlamentară independentă care examinează plângerile solicitanților, face comentarii privind accesul la informații și decide în ceea ce privește clasificarea informațiilor.⁵⁴

În ultimii trei ani, noi legi privind protecția datelor personale și accesul la informații au fost adoptate în Europa Centrală și de Est.⁵⁵ Tări ca Slovenia, Polonia, Slovacia, Cehia, Ungaria, Bulgaria, Albania, Georgia, Letonia au adoptat legislație în acest sens de cele mai multe ori în concordanță cu directiva Uniunii Europene din 1995.⁵⁶

⁵⁰ Access to Information Act, C. A-1. <http://canada.justice.gc.ca/STABLE/EN/Laws/Chap/A/A-1.html>.

⁵¹ Information Commissioner of Canada, <http://magi.com/~accessca/>.

⁵² Loi no. 78-753 du 17 juillet 1978 de la liberté d'accès aux documents administratifs; Loi no 79-587 du juillet 1979 relative à la motivation des actes administratifs et à l'amélioration des relations entre l'administration et le public. <http://www.legifrance.gouv.fr/textes/html/fic197807170753.htm>

⁵³ Rapport d'activité - 9ème rapport, http://www.ladocfrancaise.gouv.fr/cgi-bin/multitel/CATALDOC/texte_generique?repertoireappports&fichiercada.htm&MIDaexOeOetqbhnT

⁵⁴ <http://www.infocid.pt/cada/Welcome.htm>

⁵⁵ The Public's Right to Know – Principles on Freedom of Information Legislation - Article XIX, June 1999.

⁵⁶ Republica Ceha: Legea no. 101 din 2000 Privind protejarea datelor personale și Legea privind accesul liber la informații din 11 mai 1999; Slovacia: Legea No. 52 din 3 februarie 1998 privind protecția datelor personale în sistemele informaționale și Legea accesului liber la informație; Latvia: Legea privind protejarea datelor personale din 23 martie 2000; Polonia: Legea privind protecția datelor personale, Dz.U. nr 133, poz. 833, 29 octombrie 1997; Slovenia: Legea privind protecția datelor personale din august 1999; Ungaria: Legea No. LXIII din 1992 privind protecția datelor personale și accesul la informația de interes public; Bulgaria: Legea accesului la informații publice din 22 iunie 2000 (<http://www.privacyinternational.org/survey/index2000.html>)

În 1992, Parlamentul ungar a adoptat Legea LXIII 1992 privind protecția datelor personale și publicarea informațiilor de interes public care reglementează în egală măsură colectarea și folosirea datelor personale în sectorul public și privat. Legea este în același timp un act pentru protejarea datelor și un act privind accesul la informație.⁵⁷ Legea stabilește instituirea unui comisar parlamentar pentru protecția datelor și accesul la informație care să monitorizeze implementarea legii.⁵⁸ Practic, acesta este un Avocat al Poporului specializat al cărui mandat include și menținerea unui registru pentru protecția datelor, elaborarea de comentarii în cazurile legilor care ar putea avea incidență în protecția datelor sau în accesul la informație.

Parlamentul ceh a adoptat Legea privind Accesul Liber la Informații în mai 1999, pe baza modelului legii americane. Legea completează Legea Accesului la dosarele create de poliția secretă în perioada comunistă care a fost adoptată în 1996. Guvernul bulgar a promis adoptarea unei legi privind accesul liber la informații ca parte a programului guvernamental din februarie 1998.⁵⁹

În Letonia, Legea Libertății informației a fost adoptată de Saeima în Octombrie 1998 și ratificată de Președinte în noiembrie, același an. Ea garantează accesul public la toate informațiile “sub orice formă posibilă”, cu excepția celor care sunt secrete prin lege. Persoanele o pot folosi pentru a avea acces la propriile dosare. Informația nu poate fi limitată în absența unei prevederi legale; dacă informația este pentru uzul intern al unei instituții; se referă la secrete comerciale; se referă la viața privată a unei persoane sau la unele proceduri care țin de licitații.⁶⁰

Lituania a promulgat în 1996 Legea privind Furnizarea Informațiilor către Public care garantează accesul la toate documentele administrației publice centrale sau locale precum și accesul la documentele instituțiilor bugetare. Termenul de răspuns prevăzut de lege este de 24 de ore și refuzul nejustificat sau furnizarea de informații false atrage răspunderea funcționarului public⁶¹.

⁵⁷ ACT LXIII OF 1992 on the Protection of Personal Data and the Publicity of Data of Public Interest, http://www.privacy.org/pi/countries/hungary/hungary_privacy_law_1992.html.

⁵⁸ Web Site: <http://www.obh.hu/>

⁵⁹ MEMORANDUM ON THE BULGARIAN DRAFT LAW ON ACCESS TO PUBLIC INFORMATION, July 1999 <http://www.article19.org/pubs/mlabulin.htm>

⁶⁰ Law on Freedom of Information, Adopted 29 October 1998, Signed 6 November 1998.

⁶¹ The Law on the Provision of Information to the Public, 2 July 1996 No.I-1418 (As amended by 23 January 1997) http://www.lrtv.lt/en_lrtvm.htm